

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.410.1.3.2024

Pan
Inspektor dr Tomasz Michułka
Komendant Wojewódzkiej Policji w Katowicach

Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach
ul. Lompy 19
40-038 Katowice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/001 - Wykonanie budżetu państwa w 2023 r. – wykonanie planu finansowego
Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach oraz wykonanie planu finansowego
Funduszu Wsparcia Policji

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach, ul. A. Lompy 19, 40-038 Katowice ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	insp. dr Tomasz Michułka, Komendant Wojewódzkiej Policji w Katowicach, od 2 lutego 2024 r. Uprzednio, funkcję pełniącego obowiązki kierownika jednostki sprawował inspektor Mariusz Krzystyniak od 13 stycznia 2024 r. do 1 lutego 2024 r., a wcześniej kierownikiem jednostki był nadinsp. Roman Rabsztyn, od 16 lutego 2021 r. do 12 stycznia 2024 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust.1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Izabela Pilarek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/4/2023 z 3 stycznia 2024 r.,2. Renata Gigoń, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/5/2023 z 3 stycznia 2024 r.,3. Damian Majewski, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/6/2023 z 3 stycznia 2024 r.4. Jerzy Horodecki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/61/2024 z 8 marca 2024 r. <p>(akta kontroli: str. tom I, str. 1-7)</p>

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego na 2023 r. KWP pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności oraz oceny wykonania w 2023 r. planu finansowego Funduszu Wsparcia Policji ³ pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności podejmowanych działań przez dysponenta Funduszu. Ocenie podlegały w szczególności: <ul style="list-style-type: none">– planowanie i realizacja wydatków budżetu państwa,– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2023 r. w zakresie operacji finansowych,– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,– planowanie i realizacja przychodów FWP w KWP,
--------------	--

¹ Dalej: KWP lub Komenda.

² Dz.U. z 2022 r. poz. 623, dalej ustawa o NIK.

³ Państwowy fundusz celowy dalej: FWP lub Fundusz. Fundusz utworzony na podstawie art. 13 ust. 4c ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, Dz.U. z 2024 r. poz. 145, dalej ustawa o Policji.

- Zakres kontroli
- gospodarowanie wolnymi środkami FWP.
- Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:
- analizy planowania wydatków budżetu państwa,
 - analizy realizacji wydatków budżetu państwa, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
 - kontroli prawidłowości zmian planu finansowego KWP i FWP w trakcie roku budżetowego,
 - kontroli przestrzegania ustalonych dla Komendy limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia,
 - kontroli wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
 - szczegółowej analizy wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia i kosztów FWP,
 - analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań dysponenta III stopnia i FWP,
 - analizy wykonania planu przychodów FWP,
 - analizy realizacji kosztów FWP,
 - analizy wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego ze środków FWP,
 - analizy realizacji zadań oraz efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków FWP,
 - analizy stanu zobowiązań,
 - analizy stosowanych przez KWP procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.

III. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Komenda na etapie opracowywania projektu planu finansowego na 2023 r. nie dokonywała oszacowania jej potrzeb finansowych, w celu przekazania informacji w tym zakresie dysponentowi wyższego stopnia, co było działaniem nierzetelnym. Udział Komendy w opracowaniu projektu budżetu sprowadzał się zasadniczo do rozdysponowania limitów otrzymanych w poszczególnych grupach wydatków od Komendy Głównej Policji⁵. Etap planowania budżetu w Komendzie został *de facto* przesunięty na etap realizacji budżetu, kiedy to Komenda sporządzała analizy wydatków i na ich podstawie wnioskowała o zmiany planu finansowego.

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: KGP.

Przyznany limit nie zabezpieczał wszystkich potrzeb finansowych niezbędnych do funkcjonowania jednostki (limit w grupie wydatków bieżących, tj. § 4000 obejmującej wydatki m.in. na zakup materiałów i wyposażenia, mediów i usług nie zabezpieczał nawet pierwszego kwartału 2023 r.), co wynikało w szczególności z konieczności uregulowania zobowiązań wymagalnych z poprzedniego roku. Głównie w konsekwencji permanentnych niedoborów finansowych występujących w ciągu roku, Komenda zaciągała zobowiązania (zawierała umowy z kontrahentami) przekraczające limity określone w jej planie finansowym. Niezależnie od przyczyn ww. praktyki, było to działaniem niezgodnym z art. 46 ust. 1 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁶. Na powyższe wpływ miało również nieprowadzenie przez Komendę bieżącej ewidencji zaangażowania wydatków. Jednocześnie nie wszystkie zobowiązania Komendy były regulowane terminowo (pomimo dysponowania w przypadku części zobowiązań wolnymi środkami finansowymi), co skutkowało koniecznością zapłaty odsetek w łącznej kwocie 104,6 tys. zł, w tym 66,0 tys. zł od zobowiązań powstałych w 2023 r.

W badanym okresie nie dokonywano szacowania odsetek od zobowiązań wymagalnych na koniec każdego kwartału, co było niezgodne z art. 40 ust. 2 pkt 3 ufp oraz § 11⁷ rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. *w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę spoza granicami Rzeczypospolitej Polskiej*⁸. W konsekwencji zobowiązania te nie były wykazywane w ewidencji księgowej i w sprawozdawczości. Ponadto w księgach rachunkowych za 2023 r. nie ujęto otrzymanych not odsetkowych za opóźnienie w zapłatach faktur w łącznej wysokości 51,5 tys. zł.

Komenda w ciągu roku pozyskała na realizację jej zadań środki z rezerw celowych budżetu państwa w kwocie stanowiącej 9,4% jej planu finansowego po zmianach. Finansowanie odbywało się również ze środków Funduszu Wsparcia Policji stanowiących 0,7% jej planu finansowego po zmianach. Środki z otrzymanych rezerw celowych oraz z FWP wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem.

Zbadane wydatki pozapłacowe w kwocie 11 128,4 tys. zł (0,65% ogółu wydatków KWP) zostały poniesione w sposób celowy z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów i zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁹. Wyjątek stanowiły przypadki nieterminowych płatności zobowiązań. Większość (83%) zbadanych dowodów księgowych zostało zakwalifikowane do niewłaściwego okresu sprawozdawczego. W jednym z sześciu badanych przypadków, wniosek w zakresie blokowania wydatków nie został złożony przez Komendę niezwłocznie, co było działaniem nierzetelnym.

W 2023 r. prawidłowo wydatkowano środki FWP, gdyż analizowane¹⁰ koszty pozapłacowe i inwestycyjne były ponoszone w sposób gospodarny, celowy i wynikały z planu finansowego. Osiągnięto zaplanowane mierniki zadań i podzadań ujęte

⁶ Dz.U. z 2023 r., poz. 1270 ze zm., dalej ustawa o finansach publicznych lub ufp.

⁷ Zgodnie z którym odsetki od zobowiązań ujmuje się w księgach rachunkowych w momencie ich zapłaty, lecz nie później niż pod datą ostatniego dnia kwartału w wysokości odsetek należnych na koniec tego kwartału.

⁸ Dz.U. 2020, poz.342, dalej rozporządzenie ws. rachunkowości.

⁹ Dz.U. z 2023 r., poz. 1605 ze zm.; zwana dalej: „upzp”.

¹⁰ Badana próba badawcza dotyczyła wydatków w łącznej kwocie 4 657,3 tys. zł.

w planie finansowym w układzie zadaniowym. Prawdłowo gospodarowano wolnymi środkami Funduszu.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę roczne sprawozdania budżetowe za 2023 r. (dysponenta III stopnia i FWP), przy czym w rocznym i miesięcznych sprawozdaniach RB-28 część zobowiązań wymagalnych (0,2% w sprawozdaniu rocznym Rb-28) wykazano jako zobowiązania niewymagalne.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹¹ kontrolowanej działalności

1. Wydatki

OBSZAR

1.1 Wydatki budżetu państwa

1.1.1 Planowanie wydatków

Opis stanu faktycznego

Komenda nie prowadziła prac planistycznych przed otrzymaniem od dysponenta wyższego stopnia wstępnych kwot wydatków na 2023 r. w celu ustalenia minimalnych niezbędnych poziomów wydatków. Jedynym rodzajem wydatków, który zgłaszała Komenda do dysponenta wyższego stopnia (KGP) przed ustaleniem wstępnego limitu wydatków były potrzeby w zakresie programów finansowych realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej¹², dostaw sprzętu, wyposażenia, materiałów i usług dla Wydziału Biura Spraw Wewnętrznych Policji (rozdział 75402) oraz dodatkowych zakupów inwestycyjnych¹³. W maju i lipcu 2022 r. Komenda zaktualizowała zgłoszone wcześniej plany wydatków na programy finansowe¹⁴ realizowane z udziałem środków z budżetu UE¹⁵.

(akta kontroli: tom I, str.28-30, 72-74, 76-77)

Pierwszy limit wydatków do opracowania projektu budżetu Komenda otrzymała w dniu 20 lipca 2022 r.¹⁶ Limit wydatków określono w wysokości 1 295 878 tys. zł¹⁷, tj. 97,4% wykonania za 2021 r.¹⁸ Termin opracowania projektu planu finansowego wyznaczono na dzień 22 lipca 2022 r. Kolejną aktualizację limitu KWP otrzymała pismem¹⁹ z dnia 24 listopada 2022 r. Zgodnie z ww. pismem podniesiono kwotę wstępną wydatków do wysokości 1 405 003 tys. zł²⁰, tj. 105,6% wykonania za 2021 r.

¹¹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹² Dalej: UE.

¹³ Pisma: F-ZB-031-3/13/2022 z dnia 10 stycznia 2022 r.; F-ZB-031-5/11/22 z dnia 12 stycznia 2022 r.; W-OG/864/22 z dnia 31 stycznia 2022 r.

¹⁴ Projekty z udziałem środków pochodzących z budżetu UE (czwarta cyfra paragrafu „8” i „9”).

¹⁵ Pisma: F-ZB-031-3/144/22 z dnia 26 maja 2022 r.; F-ZB-031-3/202/22 z dnia 15 lipca 2022 r.

¹⁶ Pismo FB-5351/2022 z dnia 20 lipca 2022 r.

¹⁷ Limit nie obejmował środków na realizację projektów z udziałem środków pochodzących z budżetu UE (czwarta cyfra paragrafu „8” i „9”).

¹⁸ Wykonanie wydatków w 2021 r. wyniosło 1 330 938,3 tys. zł.

¹⁹ Nr FB-7884/2021.

²⁰ Limit podano z wyłączeniem wydatków na realizację programów z udziałem środków UE - 368 tys. zł. Wzrost limitu wynikał ze zwiększenia wydatków na uposażenia funkcjonariuszy o kwotę 22 896 tys. zł, świadczeń na rzecz osób fizycznych - 732 tys. zł, równoważników pieniężnych i ekwiwalentów dla funkcjonariuszy - 61 261 tys. zł, składek na Fundusz Emerytur Pomostowych - 97 tys. zł, wydatków majątkowych - 23 421 tys. zł i pozostałych wydatków bieżących - 718 tys. zł.

Termin na sporządzenie projektu planu finansowego wyznaczono na dzień 28 listopada 2022 r.

(akta kontroli: tom I, str. 28-30, 72-74, 76-137)

W ww. wstępnych kwotach wydatków na 2023 r. przekazanych KWP, KGP określiła limity w następujących grupach wydatków odpowiednio:

1. świadczenia na rzecz osób fizycznych – 37 027 tys. zł (pismo z 20 lipca 2022 r.), co stanowiło 102,8% wykonania 2021 r. i 37 759 tys. zł (pismo z 24 listopada 2022 r.), tj. 104,8% wykonania 2021 r.;
2. wynagrodzenia i uposażenia wraz z składkami na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy w szczególności paragrafów – 1 194 781 tys. zł (pismo z 20 lipca 2022 r.), co stanowiło 108,2% wykonania 2021 r. i 1 217 677 tys. zł (pismo z 24 listopada 2022 r.), tj. 110,2% wykonania z 2021 r.;
3. wydatki bieżące – 63 540 tys. zł (pismo z 20 lipca 2022 r.) i 125 616 tys. zł (pismo z 24 listopada 2022 r.), w ramach których wydzielono:
 - równoważniki pieniężne dla funkcjonariuszy oraz pozostałe należności (§ 4180) w podziale na podgrupy wydatków – 38 675 tys. zł, tj. 39,0% wykonania 2021 r. i odpowiednio 99 936 tys. zł – 100,8%,
 - składki na Pracownicze Plany Kapitałowe²¹, Fundusz Emerytur Pomostowych²² i odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych²³ (§ 4710, § 4780, § 4440) w szczególności paragrafów – 5 473 tys. zł, tj. 147,0% wykonania 2021 r. i odpowiednio 5 570 tys. zł – 149,6%,
 - pozostałe wydatki bieżące - 19 392 tys. zł, tj. 24,1% wykonania 2021 r. i odpowiednio 20 110 tys. zł (25,0%). W ramach pozostałych wydatków bieżących wydzielono podgrupy koszty laboratoriów kryminalistycznych i wydatki obronne;
4. wydatki majątkowe (§ 6050 i § 6060) w szczególności paragrafów – 530,0 tys. zł, tj. 7,7% wykonania 2021 r. i odpowiednio 23 951 tys. zł – 348,8%.

(akta kontroli: tom I. str. 131-133)

W zakresie planowania wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych KGP naliczyła limit dla Komendy według etatów policyjnych. Na etat policyjny przypadała kwota świadczenia w wysokości 3,1 tys. zł²⁴.

(akta kontroli: tom I. str. 28-31, 72-74. 80, 134, 225 - 230)

W zakresie planowania wydatków w grupie wynagrodzeń, przekazane Komendzie limity wyznaczono w oparciu o następujące zasady:

- dla członków korpusu służby cywilnej i pracowników nieobjętych mnożnikowym systemem wynagrodzeń (§§ 4010, 4020, 4040, 4110, 4120) liczba etatów wynikała z zarządzeń organizacyjnych wydanych przez Komendanta Głównego Policji, w kwotach przyznanego przez KGP limitu uwzględniono zmiany wynikające z ustaw²⁵. W ramach limitu Komenda miała

²¹ Dalej: PPK.

²² Dalej: FEP.

²³ Dalej: ZFŚS.

²⁴ Obliczenia dokonano na podstawie stanu zatrudnienia funkcjonariuszy ze sprawozdania o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rb-70 do końca III kwartału 2022 r. tj. 12 215 etatów.

²⁵ Wzrost kwoty bazowej dla członków korpusu służby cywilnej; średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej 107,8% dla wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej; środki wynikające

sfinansować skutki wzrostu wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2023 r.²⁶. Limit uwzględniał wydatki w relacji do płac²⁷. Zwiększenie funduszu płac miało nastąpić po ostatecznym określeniu zasad wdrażania podwyżek,

- dla wynagrodzeń funkcjonariuszy (§ 4050, § 4070 i § 4080) do ustalenia limitu KGP przyjmowała aktualny stan zatrudnienia²⁸ z wyjątkiem Programu Modernizacji Policji²⁹ i Centralnego Biura Zwalczania Cyberprzestępczości³⁰, w których zakładano pełny stan zatrudnienia oraz przeciętne uposażenie naliczeniowe ustalone dla KWP.

(akta kontroli: tom I, str. 78-82, 131-134)

Przyznany w lipcu 2022 r. przez KGP limit na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń w wysokości 1 194 781 tys. zł został zwiększony w listopadzie 2022 r. do kwoty 1 217 677 tys. zł³¹ (wzrost o 1,9%). Aktualizacja dotyczyła głównie wysokości uposażeń, nagród i innych należności funkcjonariuszy zaliczanych do wynagrodzeń oraz świadczeń pieniężnych wypłacanych przez okres roku funkcjonariuszom zwolnionym ze służby, składek na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy od uposażeń funkcjonariuszy, za których istniał obowiązek opłacenia składek w związku ze zwolnieniem ze służby. Komendzie nie określono limitów na awanse. W związku z przyjętą metodą planowania uwzględniającą zatrudnienie w dniu opracowania projektu, w kwocie limitu nie znalazły się zaplanowane wydatki na wynagrodzenia związane ze zmianami stanu zatrudnienia. Relacja składek ZUS do kwoty wynagrodzeń wynosiła 17,04%, a składek na Fundusz Pracy 2,49%³².

(akta kontroli: tom I, str. 78-82, 131-134, 144-168, 231-233)

Wydatki na wynagrodzenia i pochodne zostały przyjęte do projektu planu finansowego zarówno w lipcu jak i w listopadzie 2022 r. w wysokości ustalonej w limitach. Po opracowaniu projektu planu w dniu 1 grudnia 2022 r. KWP zwróciła się do Komendantów podległych jednostek o sporządzenie planów kadrowo – finansowych zawierających informacje o planowanych zwolnieniach (odejściach) i przyjęciach do służby, awansach, mianowaniach na kolejny stopień służbowy, planowanych w 2023 r. nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych, ekwiwalentów za niewykorzystany urlop dla pracowników cywilnych zwalnianych w 2023 r. Komendanci mieli obowiązek aktualizacji tych planów, które były podstawą do sporządzania przez Komendę analiz wykonania wydatków w 2023 r. i wniosków o zwiększenie planu.

(akta kontroli: tom I, str. 72-74, 134-201)

z ustawy o ustanowieniu „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2017-2020”.

²⁶ Z szacowań w lipcu 2022 r. skutki roczne wynosiły 41,4 tys. zł.

²⁷ Nagrody jubileuszowe, fundusz nagród, odprawy emerytalno-rentowe, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop wypoczynkowy dla pracowników (§ 4010 i § 4020).

²⁸ Stan zatrudnienia odpowiednio na 1 lipca 2022 r. i na 1 listopada 2022 r. z uwzględnieniem przyjęć do 3 listopada 2022 r. (pismo FB-7884/2021). Zatrudnienie funkcjonariuszy w Komendzie w dniu 1 listopada 2022 r. wynosiło 12 011.

²⁹ Dalej PMP.

³⁰ Dalej CBZC.

³¹ Limit uwzględniał wydatki na inne należności funkcjonariuszy zaliczane do wynagrodzeń w wysokości 25 095 tys. zł (§ 4060) oraz na nagrody roczne dla funkcjonariuszy w wysokości 79 939 tys. zł (§ 4070).

³² Obliczenia dokonano do wysokości limitów przyznanych w listopadzie 2022 r. z wyłączeniem kwoty planowanych składek za funkcjonariuszy, od których istniał obowiązek opłacenia składek w związku ze zwolnieniem ze służby – 7 022 tys. zł oraz nagród jubileuszowych i odpraw emerytalnych - 2 125 tys. zł (§§ 401005, 402003).

W zakresie planowania wydatków w grupie wydatków bieżących, Komendzie określono następujące zasady przyznania limitu wydatków:

- równoważniki pieniężne dla funkcjonariuszy w zamian za wyżywienie w naturze zaplanowano w oparciu o etat policyjny, nie zaplanowano w tym paragrafie wydatków na świadczenia za długoletnią służbę wypłacanych funkcjonariuszom³³. Limit wydatków został uzupełniony w listopadzie 2022 r. głównie o równoważniki pieniężne w zamian za umundurowanie,
- odpis na ZFŚS naliczono na jednego zatrudnionego w wysokości 37,5% kwoty przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w drugim półroczu 2019 r.³⁴. W limicie nie uwzględniono odpisów na emerytów i rencistów. Komenda mogła zwiększyć wyznaczony limit z tytułu odpisu na emerytów i rencistów poprzez zmniejszenie przyznanego limitu wydatków rzeczowych,
- odpis na PPK wyliczono w wysokości 1,5% funduszu wynagrodzeń,
- ustalono zgodnie z zatwierdzonym przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Programem Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych limit na przedsięwzięcia obronne,
- wyznaczono limit na wydatki rzeczowe i inwestycyjne na laboratoria kryminalistyczne oraz wydatki rzeczowe Centralnego Biura Śledczego Policji i terenowego Biura Spraw Wewnętrznych Policji,
- w pozostałym zakresie dysponenci niższego stopnia samodzielnie rozdysponowywali limity na paragrafy³⁵.

(akta kontroli: tom I, str. 78-82, 131-142, 234, 407)

Jak wyjaśnił pełniący obowiązki Komendant Wojewódzki Policji w Katowicach, z uwagi na fakt, że od wielu lat budżet KWP jest niedoszacowany, a przekazany limit przez dysponenta drugiego stopnia nie zabezpieczał nawet pierwszego kwartału roku (co wynikało z porównania wykonania z roku poprzedniego), to otrzymane kwoty zostały zabezpieczone w projekcie planu na zabezpieczenie pierwszych terminowych płatności. W trakcie roku potrzeby na bieżące płatności przekazywane były cyklicznie wg terminów i wzorów określonych przez KGP i na tej podstawie KWP otrzymywała sukcesywnie rezerwy na realizację zobowiązań i bieżących wydatków.

(akta kontroli tom I, str. 28-31, 72-74, 220-224, 236-247)

Przekazane przez dysponenta wyższego stopnia wstępne kwoty wydatków nie zabezpieczały potrzeb Komendy. Niedoszacowanie budżetu³⁶ w szczególności rozdziałów i paragrafów klasyfikacji budżetowej z czwartą cyfrą „0” w odniesieniu do limitów wydatków ustalonych w listopadzie 2022 r. wyniosło 318 544 tys. zł, w tym w poszczególnych grupach limitu:

- wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych w wysokości 4 419 tys. zł. Najbardziej niedoszacowanym paragrafem był § 307, tj. wydatki osobowe

³³ Nowe świadczenie wprowadzone ustawą z dnia 26 stycznia 2023 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wprowadzeniem świadczenia za długoletnią służbę, Dz. U. poz. 347.

³⁴ 4 434,58 zł.

³⁵ Komenda sporządzając projekt planu finansowego na 2023 r. nie miała możliwości, w przypadku stwierdzenia nadwyżki w poszczególnych paragrafach, dokonania zmniejszeń tych limitów oraz przeniesień ich na inne niedofinansowane wydatki bieżące lub świadczenia na rzecz osób fizycznych.

³⁶ Niedoszacowanie liczone w odniesieniu do wykonania za 2023 r., bez uwzględnienia paragrafów, w których była nadwyżka.

niezaliczane do uposażeń wypłacane funkcjonariuszom – 3 846 tys. zł, w szczególności równoważniki wypłacane funkcjonariuszom za brak lokalu mieszkalnego oraz dopłata do wypoczynku dla funkcjonariuszy i ich rodzin,

- wynagrodzenia i uposażenia wraz ze składkami na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy w wysokości 81 717 tys. zł. Najbardziej niedoszacowanymi były: § 405 i § 406, tj. uposażenia funkcjonariuszy i inne należności funkcjonariuszy zaliczane do wynagrodzeń – 64 308 tys. zł oraz § 411, tj. składki na ubezpieczenia społeczne - 8 624 tys. zł,
- wydatki bieżące w wysokości 206 784 tys. zł. Najbardziej niedoszacowane były § 400 obejmujący tzw. grupę wydatków bieżących, w tym m.in. wydatki na zakup materiałów i wyposażenia, usługi i media - 102 616 tys. zł oraz § 418, tj. równoważniki pieniężne i ekwiwalenty dla funkcjonariuszy – 80 685 tys. zł,
- wydatki majątkowe w wysokości 25 624 tys. zł - w tym § 606, tj. wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych – 25 282 tys. zł.

Niedoszacowanie budżetu Komendy per saldo³⁷ wyniosło 297 375,1 tys. zł³⁸.

(akta kontroli tom I str. 28-49, 75, 236-254)

Jak wyjaśnił Główny Księgowy KWP, Komenda nie miała możliwości zmian w limitach uposażeń funkcjonariuszy, natomiast w zakresie wynagrodzeń pozostałych pracowników (§ 401 i § 402) rozdysponowała przyznane limity w proporcjach 95% na wynagrodzenia osobowe, 3% na fundusz nagród i 2% na nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne i ekwiwalenty pieniężne za niewykorzystany urlop. Niedobory w środkach finansowych przeznaczonych na uposażenia funkcjonariuszy (§ 405 i § 406) wynikały przede wszystkim z:

- zobowiązań z tytułu wynagrodzeń za 2022 r., których nie uwzględniono w planie,
- faktycznego zatrudnienia (wzrost zatrudnienia w grudniu 2022 r. oraz zmiany kadrowe w 2023 r.),
- nieuwzględnienia wzrostu kwoty bazowej o 7,8%³⁹,
- zmian przepisów prawnych w 2023 r.⁴⁰.

W przypadku wynagrodzeń dla pozostałych pracowników (§ 401 i § 402) niedobory wynikały z kumulacji od 2009 r. skutków wzrostu płacy minimalnej⁴¹, na którą Komenda nie dostawała środków w planie finansowym oraz zwiększenia wydatków na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne. Niedobór w grupie świadczeń pieniężnych na rzecz osób fizycznych wystąpił w związku z nieuwzględnieniem zobowiązań za 2022 r. W grupie wydatków majątkowych nie wystąpiło niedoszacowanie, gdyż brak środków w planie wynikał ze wskazania Komendy, przez Biuro Logistyki Policji KGP, do realizacji zakupu pojazdów służbowych.

(akta kontroli: tom I, str. 61-63, 73, 311-319, 407)

³⁷ Niedoszacowanie planu finansowego liczone per saldo, tj. wykonanie ogółem planu za 2023 r. minus ogółem projekt planu finansowego (z czwartą cyfrą „0”).

³⁸ Wykonanie wydatków według sprawozdania budżetowego RB-28 (1 702 746,1 tys. zł) – limit wydatków z listopada 2022 r. (1 405 371,0 tys. zł).

³⁹ Ustawa budżetowa na 2023 r. z 15 grudnia 2022 r. Dz.U. 2023, poz. 256.

⁴⁰ Po uchwaleniu ustawy budżetowej zmiany polegały na wprowadzeniu minimalnej wysokości dodatku funkcyjnego oraz jednorazowego dodatku motywacyjnego dla funkcjonariuszy. Szacowane braki z tego tytułu wyniosły 17 044,8 tys. zł.

⁴¹ Szacowany skutek 5 501,5 tys. zł.

Komenda na etapie opracowywania planu finansowego dysponowała danymi pozwalającymi na oszacowanie rzeczywistych potrzeb w zakresie środków finansowych na 2023 r. i tym samym na oszacowanie wysokości niedoboru środków finansowych w przyznanych limitach wydatków. Pomimo tego, Komenda na etapie planowania nie dokonała oszacowania tych potrzeb, jak również nie zgłaszała dysponentowi wyższego stopnia niedoszacowania przyznanych na 2023 r. limitów wydatków, co szczegółowo przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Komenda na etapie opracowywania projektu planu finansowego na 2023 r. nie dokonywała oszacowania jej potrzeb finansowych, w celu przekazania informacji w tym zakresie dysponentowi wyższego stopnia, co było działaniem nierzetelnym. Komenda dysponowała bowiem danymi umożliwiającymi przeprowadzenie takich analiz⁴², które w szczególności pozwoliłyby na oszacowanie wysokości niedoborów środków finansowych w przyznanych przez dysponenta wyższego stopnia limitach. Pierwszą taką analizę sporządzono dopiero w dniu 15 marca 2023 r. na wniosek KGP⁴³. KWP opracowała projekt planu finansowego do wysokości przyznanych wstępnych kwot wydatków, nie zgłaszając dodatkowych potrzeb dysponentowi wyższego stopnia. Jak natomiast wykazała kontrola NIK, przyznany limit nie zabezpieczał wszystkich potrzeb finansowych niezbędnych do funkcjonowania jednostki (przyznany limit w grupie wydatków bieżących, tj. § 4000 obejmującej wydatki m.in. na zakup materiałów i wyposażenia, mediów i usług nie zabezpieczał nawet pierwszego kwartału 2023 r.), co wynikało w szczególności z konieczności uregulowania zobowiązań wymagalnych z poprzedniego roku⁴⁴.

(akta kontroli tom I, str.131-169, 236-253, 499-504)

Komendant Wojewódzki Policji wyjaśnił, że nie wydał dyspozycji sporządzenia analiz mających na celu oszacowanie potrzeb KWP na etapie opracowania projektu planu finansowego na 2023 r., gdyż planowanie w Policji odbywa się z pozycji dysponenta wyższego stopnia. Były Komendant wyjaśnił m.in.: „W lipcu 2022 r. otrzymałem wstępne limity wydatków, a moim zadaniem było ich wpisanie w konkretne paragrafy i rozdziały. W listopadzie 2022 r. otrzymałem (...) kolejne pismo z ostatecznymi kwotami wydatków (...). Nie miałem możliwości zgłaszania na tym etapie do KGP rzeczywistych potrzeb finansowych. Na spotkaniu w grudniu 2022 r. w KGP rozmawiałem z Zastępcą Komendanta Głównego ds. Logistyki na temat zdiagnozowanych deficytów budżetowych dla KWP w Katowicach i otrzymałem odpowiedź, że Komendant Główny jest świadomy tych braków i zapewnił mnie, że dodatkowe środki będą pojawiały się w trakcie roku budżetowego.”

(akta kontroli: tom V str. 318)

Główny Księgowy KWP podał, że brak pisemnej informacji na etapie opracowania planu finansowego na 2023 r. wynikał z faktu, że Biuro Finansów KGP było świadome niepełnego zabezpieczenia potrzeb na funkcjonowanie Komendy. Z kontaktu telefonicznego wynikało, że KGP już wystąpiła do MSWiA o dodatkowe środki na bieżące funkcjonowanie, gdyż oczywistym było, że limity nie zabezpieczają praktycznie żadnych potrzeb. Komenda otrzymała limit na wydatki rzeczowe pozwalający na regulowanie zobowiązań przez okres dwóch miesięcy. Ponadto, w przypadku środków na wypłatę uposażeń, Biuro Finansów KGP poinformowało,

⁴² Np. kartoteki, ceny rynkowe, stawki podatku, wysokości opłat, zużycie mediów itp.

⁴³ Pismo z 14 marca 2023 r. znak 1792/2023/KW.

⁴⁴ Zobowiązania za 2022 r. w § 4000 stanowiły 172,8% ustawy budżetowej w tym paragrafie.

że zwiększenie funduszu uposażeń nastąpi po ostatecznym określeniu zasad wdrażania podwyżek.

(akta kontroli: tom I, str. 311-319, tom V str. 341, 344-345)

NIK zwraca uwagę, że to Komenda, a nie dysponent wyższego stopnia, dysponowała (lub mogła dysponować⁴⁵) najpełniejszymi danymi o jej rzeczywistych potrzebach, co potwierdzają sporządzane przez nią analizy na etapie realizacji planu i wnioskowanie na ich podstawie o zmiany planu finansowego w 2023 r. W szczególności KWP posiadała informacje na temat zawartych umów, które skutkowały obciążeniem jej planu finansowego w 2023 r., dysponowała informacjami, które umowy należy zawrzeć w 2023 r. w celu zapewnienia kontynuacji działalności jednostki, a także dysponowała danymi o ciężących na niej podatkach lokalnych i opłatach, a także o wysokości cen na rynku lokalnym. Dokonanie analiz w tym zakresie i zgłoszenie szacunkowych potrzeb dysponentowi wyższego stopnia mogłoby być podstawą do zmian planu finansowego Komendy już na etapie uchwalania ustawy budżetowej, a przynajmniej stanowiłoby podstawę do podjęcia przez KGP działań w oparciu o rzetelnie ustalone potrzeby Komendy. Sama bowiem informacja z KGP o podjęciu przez nią działań w tym zakresie nie oznaczała, że działania te dotyczą rzeczywistych (możliwych do przewidzenia na etapie planowania) potrzeb KWP. Z powyższych względów, w ocenie NIK ustne poinformowanie w grudniu 2022 r. przedstawiciela KGP przez Komendanta o zdiagnozowanym deficycie w budżecie Komendy było działaniem spóźnionym i niewystarczającym.

1.1.2 Wykonanie wydatków

Opis stanu
faktycznego

Dla KWP jako dysponenta III stopnia, na 2023 r. zaplanowano wydatki w kwocie 1 405 371 tys. zł. W trakcie roku plan wydatków został zwiększony o kwotę 297 813 tys. zł (o 21,2%) do wysokości 1 703 184 tys. zł.

Łączna kwota wydatków zrealizowanych w 2023 r. przez KWP jako dysponenta III stopnia oraz z FWP wyniosła 1 714 391,5 tys. zł⁴⁶ i w porównaniu do 2022 r.⁴⁷ była wyższa o 227 709,0 tys. zł, tj. o 13,3%.

W zakresie FWP, nie dokonano podziału planu na rozdziały zgodnie z faktycznym charakterem operacji gospodarczych (wydatków).

(akta kontroli tom II str. 226-237)

Główny księgowy KWP wyjaśnił, że Fundusz Wsparcia Policji zgodnie z klasyfikacją budżetową jest w całości realizowany z rozdziału 75495. Celem uszczegółowienia wydatków oraz ułatwienia ich analizy Biuro Finansów KGP wprowadziło nową strukturę konta, jednakże wyłącznie do wydatków ze środków MSWiA, które były wyszczególnione w szczególności do rozdziałów i paragrafów.

(akta kontroli tom V str. 341, 345)

W 2023 r. wydatki KWP jako dysponenta III stopnia zostały zrealizowane w kwocie 1 702 746,1 tys. zł (wydatki niewygasające nie występowały), co stanowiło 99,97% planu po zmianach i 121,2% wydatków zaplanowanych w ustawie budżetowej.

⁴⁵ Np. dopiero w dniu 1 grudnia 2022 r. wystąpiono do jednostek podległych o plany kadrowo-finansowe na 2023 r.

⁴⁶ Wydatki KWP jako dysponenta III stopnia według Rb-28 w 2023 r. wyniosły 1 702 746,1 tys. zł, a z Funduszu Wsparcia Policji 11 645,4 tys. zł.

⁴⁷ Wydatki KWP jako dysponenta III stopnia według Rb-28 w 2022 r. wyniosły 1 374 905,5 tys. zł, a z Funduszu Wsparcia Policji 111 777,0 tys. zł.

Istotnie wyższe wykonanie wydatków w 2023 r. w porównaniu do ustawy budżetowej dotyczyło głównie następujących rozdziałów (w nawiasie osiągnięty procentowy poziom w stosunku do zaplanowanego w ustawie budżetowej): 75401, 75402, 75404, 75405, 75407, 75495: § 4000 (część wydatków bieżących jednostki) kwota 102 460,4 tys. zł (819,0%), co wynikało z niedoszacowania planu finansowego.

Istotnie niższe wykonanie wydatków w 2023 r. w porównaniu do ustawy budżetowej dotyczyło głównie następujących rozdziałów (w nawiasie osiągnięty procentowy poziom w stosunku do zaplanowanego w ustawie budżetowej):

- 75404⁴⁸, 75405⁴⁹, 75407⁵⁰: § 6050 (wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych) kwota 12 072 tys. zł (44,2%), gdyż przyznany limit wydatków na inwestycje budowlane w ustawie budżetowej był wyższy od kwot w planie inwestycyjnym zatwierdzonym przez Komendanta Głównego Policji,

- 75401, 75404, 75405, 75407: §4710 (PPK) kwota 1 560,2 tys. zł (16,3%), co wynikało z rezygnacji przez pracowników z dokonywania wpłat na PPK (dobrowolność uczestnictwa).

(akta kontroli: tom II str. 226-237, 300-301)

W porównaniu do roku 2022 w KWP nastąpił wzrost wydatków o 327 840,6 tys. zł (o 23,8%)⁵¹.

Najistotniejsze kwotowo zmiany nastąpiły w poniższych pozycjach:

a) zwiększenia (w nawiasie osiągnięty procentowy poziom wykonania roku 2022):

- rozdziały 75401, 75402⁵², 75404, 75405, 75407: § 4050⁵³, § 4060⁵⁴, § 4070⁵⁵, §4080⁵⁶ § 4018⁵⁷ – łączna kwota 161 335,5 tys. zł (114,1%), co wynikało głównie ze wzrostu uposażeń w 2023 r. o 7,8% w porównaniu do 2022 r., zwiększenia minimalnej wysokości dodatku funkcyjnego do 20% uposażenia, wprowadzenia od 2023 r. świadczenia za długoletnią służbę, wypłacania większej liczby odpraw i innych należności związanych z odejściami ze służby,

- rozdziały 75401, 75402, 75404, 75405, 75407, 75495⁵⁸: § 4260 (zakup energii): kwota 41 460,1 tys. zł (1 584,6%), co było spowodowane głównie wzrostem cen energii elektrycznej, wzrostem stawki podatku VAT za energię elektryczną z 5% do 23%,

- rozdziały 75401, 75402, 75404, 75405, 75407: § 4210 (zakup materiałów i wyposażenia) kwota 38 232,1 tys. zł (472,1%), co było spowodowane m. in. spłatą zobowiązań z 2022 r. np. za paliwo oraz wzrostem cen,

- rozdziały 75401, 75402, 75404, 75405, 75407, 75495: § 4300 (zakup usług pozostałych) kwota 10 310,2 tys. zł (353%), co wynikało m.in. ze wzrostu stawek abonamentu RTV oraz wzrostu cen za badanie osób zatrzymanych,

⁴⁸ Komendy Wojewódzkie Policji.

⁴⁹ Komendy powiatowe Policji.

⁵⁰ Centralne Biuro Zwalczania Cyberprzestępczości.

⁵¹ Wydatki KWP jako dysponenta III stopnia w 2022 r. wyniosły 1 374 905,5 tys. zł.

⁵² Biuro Spraw Wewnętrznych Policji.

⁵³ Uposażenia żołnierzy zawodowych oraz funkcjonariuszy.

⁵⁴ Inne należności żołnierzy zawodowych oraz funkcjonariuszy zaliczane do wynagrodzeń.

⁵⁵ Dodatkowe uposażenie roczne dla żołnierzy zawodowych oraz nagrody roczne dla funkcjonariuszy.

⁵⁶ Uposażenia i świadczenia pieniężne wypłacane przez okres roku żołnierzom i funkcjonariuszom zwolnionym ze służby.

⁵⁷ Równoważniki pieniężne i ekwiwalenty dla żołnierzy i funkcjonariuszy oraz pozostałe należności.

⁵⁸ Pozostała działalność.

b) zmniejszenia (w nawiasie osiągnięty procentowy poziom wykonania roku 2022):

- rozdziały 75401, 75402, 75404, 75405, 75407, 75495 § 4270 (zakup usług remontowych): kwota 432,2 tys. zł (93,2%), co wynikało z przyznania znacznie mniejszych środków na działalność remontową przez Biuro Logistyki Policji KGP,

- rozdziały 75401, 75402, 75404, 75405, 75407, 75495: § 4250 (zakup sprzętu i uzbrojenia): kwota 204,3 tys. zł (91,7%), co było związane z niedoszacowaniem budżetu na bieżącą działalność i funkcjonowanie śląskiej Policji, wskutek czego zakupy z § 4250 były realizowane tylko w niezbędnym zakresie, tj. w przypadku gdy koszt naprawy zużytego i wyeksploatowanego sprzętu był nieopłacalny.

(akta kontroli: tom II str. 226-237, 301)

Na wydatki KWP⁵⁹ według grup ekonomicznych w 2023 r. składały się: wydatki bieżące jednostek budżetowych⁶⁰ stanowiące 95,4% wydatków ogółem, świadczenia na rzecz osób fizycznych⁶¹ - 2,4% oraz wydatki majątkowe⁶² - 2,2%. Wydatki te zostały wykorzystane zgodnie z planem finansowym. Struktura wydatków w 2023 r. w porównaniu z 2022 r. uległa zmianie, gdyż zwiększył się udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (z 0,5% do 2,2%), tj. o 30 695,0 tys. zł, przy zmniejszeniu udziału wydatków bieżących (z 96,8% do 95,4%) i wydatków dotyczących świadczeń na rzecz osób fizycznych z 2,7% do 2,4%. Wzrost udziału w strukturze wydatków majątkowych wynikał ze zobligowania KWP przez Biuro Logistyki Policji KGP do przeprowadzenia w 2023 r. postępowania przetargowego na zakup sprzętu transportowego w ramach wspólnego zamówienia dla całej Policji.

(akta kontroli: tom II str. 226-238, 243, 303)

Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych⁶³ wyniosły 41 742,1 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach i w porównaniu do 2022 r.⁶⁴ były wyższe o 3 916 tys. zł (10,4%).

(akta kontroli: tom II str. 226-238, 240-242)

Wydatki bieżące w KWP wyniosły 1 623 843,0 tys. zł, tj. 99,98% planu po zmianach i w porównaniu do 2022 r.⁶⁵ były wyższe o 293 229,7 tys. zł (22,0%).

(akta kontroli: tom II str. 226-239)

Przeciętne zatrudnienie w KWP w 2023 r. w przeliczeniu na pełne etaty (według Rb-70) wyniosło 13 384 osób i było niższe od zatrudnienia w 2022 r. o 776 osób⁶⁶ (tj. o 5,5%), co wynikało z odejścia ze służby funkcjonariuszy Policji.

(akta kontroli: tom II str. 112, 303, 309, 311-314, 318-327)

Były Komendant Wojewódzki Policji podał, że: „Przyczyną odejść była waloryzacja emerytur, która miała przekroczyć 12%. Wydałem polecenie podległym komendantom i naczelnikom, aby rozmawiali z każdym funkcjonariuszem, który zgłosił akces odejścia ze służby i osobiście też odbyłem mnóstwo takich rozmów, aby przekonać tych funkcjonariuszy do pozostania w służbie. Na taką sytuację nałożył się

⁵⁹ 1 702 746,1 tys. zł.

⁶⁰ 1 623 843,0 tys. zł.

⁶¹ 41 742,1 tys. zł.

⁶² 37 161,0 tys. zł.

⁶³ Rozdziały 75404,75405 § 3020 - wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń Rozdziały 75401, 75404, 75405, 75407 § 3030 - różne wydatki na rzecz osób fizycznych, rozdział 75404 § 3050 – zasądzone renty, rozdziały 75401, 75402, 75404, 75405, 75407 § 3070 – wydatki osobowe niezaliczone do uposażeń wypłacanych żołnierzom i funkcjonariuszom.

⁶⁴ 37 826,1 tys. zł.

⁶⁵ 1 330 613,3 tys. zł.

⁶⁶ W 2022 r. przeciętne zatrudnienie wynosiło 14 160 osób.

również drastyczny spadek przyjęć do służby z powodu braku chętnych do służby. KWP była w stanie w pełni realizować zadania w zakresie ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego m.in. poprzez wykonywanie zadań w godzinach nadliczbowych. Stworzyłem m.in. komórkę od social mediów aby spowodować zwiększenie zatrudnienia. Podjąłem też współpracę z ZHP, OSP, uczelniami wyższymi, technikami z klasami mundurowymi aby zachęcić do podjęcia służby. Również Urzędy Pracy publikują nasze oferty zatrudnienia w Policji.”

(akta kontroli: tom V str. 319-320)

Według sprawozdania Rb-70, przeciętne miesięczne wynagrodzenie w KWP wynosiło 7 618 zł i było wyższe o 901 zł (o 13,4%) w porównaniu do 2022 r., co wynikało głównie ze wzrostu uposażeń funkcjonariuszy o 7,8% i wzrostu dodatków funkcyjnych oraz wzrostu minimalnego wynagrodzenia pracowników Policji i Korpusu Służby Cywilnej. W sprawozdaniu Rb-70 wykazano wykonanie wynagrodzeń w kwocie 1 223 537,4 tys. zł, tj. niższej niż plan po zmianach – 1 234 768,7 tys. zł⁶⁷, na podstawie prawidłowo ujętych list płac w kwotach brutto.

Zgodnie z załącznikiem nr 35 do rozporządzenia Ministra Finansów z 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej⁶⁸, w przeciętnym zatrudnieniu wykazanym w sprawozdaniu Rb-70 za 2023 r., prawidłowo nie uwzględniono osób, które nie otrzymały za dany okres wynagrodzenia, a w stanie zatrudnienia wykazanym w tym sprawozdaniu na koniec okresu uwzględniono takie osoby.

(akta kontroli: tom II str. 112, 303, 309, 311-314, 318-327)

Kwota wydatków poniesionych przez KWP w 2023 r. na wynagrodzenia osobowe⁶⁹ wyniosła 1 234 727,2 tys. zł⁷⁰ i stanowiła 99,99% kwoty określonej w planie po zmianach. W porównaniu do 2022 r.⁷¹, wydatki te wzrosły o 92 234,7 (8,1%).

(akta kontroli: tom II str. 112, 183-194)

Wynagrodzenia bezosobowe⁷² w KWP wyniosły 1 515,2 tys. zł, tj. 100% planu po zmianach i w porównaniu do 2022 r. były wyższe o 982 tys. zł (o 184,2%)⁷³.

W KWP w 2023 r. wystąpiło 15 przypadków wykonywania zadań przez osoby zatrudnione na podstawie umów zleceń trwających 3 miesiące i dłużej lub powtarzanych nieprzerwanie przez ten okres, skutkujących wydatkami w kwocie 201 tys. zł. Dwa z 15 takich przypadków dotyczyły własnych pracowników, a wydatki poniesione z tego tytułu wynosiły 22,8 tys. zł i dotyczyły usług palacza sezonowego.

Badaniem objęto również dwa z 15 przypadków zawarcia umów zleceń⁷⁴ na najwyższe kwoty z osobami niezatrudnionymi w KWP i stwierdzono, że dotyczyły sprzątnięcia pomieszczeń dwóch Komend Miejskich Policji, a wydatki poniesione z tego tytułu wyniosły łącznie 58,1 tys. zł.

(akta kontroli: tom II, str. 315-317)

⁶⁷ Rozdziały 75401, 75404, 75405, 75407 § 401 - § 407.

⁶⁸ Dz.U. z 2024 r. poz.454, dalej rozporządzenie w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

⁶⁹ § 4010, § 4020, § 4040, § 4050, § 4060, § 4070.

⁷⁰ Wg Rb -70 Wynagrodzenie za 2023 r. wyniosło 1 223 537,4 tys. zł (wynagrodzenia prezentowane na podstawie list płac z 2023 r.).

⁷¹ 1 142 492,5 tys. zł.

⁷² § 4170.

⁷³ 533,2 tys. zł.

⁷⁴ Cztery umowy zlecenia zawarte z dwoma osobami.

W 2023 r. 129 funkcjonariuszy KWP⁷⁵ złożyło wnioski o odejście ze służby, skutkujące przejściem na emeryturę: 52 funkcjonariuszy w 2023 r. i 77 funkcjonariuszy w 2024 r. (do końca marca).

Spośród 129 ww. funkcjonariuszy, 69 (53,5%) zwiększono dodatek funkcyjny lub służbowy⁷⁶ w okresie czterech miesięcy przed zwolnieniem ze służby.

NIK zauważa, że znaczny (53,5%) odsetek funkcjonariuszy, którym zwiększono dodatek funkcyjny lub służbowy na krótko przed złożeniem przez nich wniosków o zwolnienie ze służby, może świadczyć o niewystarczającym rozeznaniu ich bezpośrednich przełożonych, co do planów zawodowych podległej kadry. Ograniczało to Komendantowi Wojewódzkiemu Policji w Katowicach możliwość sporządzenia wiarygodnych planów kadrowo-finansowych obejmujących m.in. informacje o planowanych zwolnieniach (odejściach).

Pięciu ze 129 ww. funkcjonariuszy (3,9%) zwiększono dodatek funkcyjny po złożeniu wniosku o zwolnienie ze służby, w tym:

- czterem w związku z podwyżką od 1 stycznia 2024 r. - na mocy ustawy budżetowej na rok 2024 z 18 stycznia 2024 r.⁷⁷ kwoty bazowej wynagrodzenia, od której naliczono dodatki funkcyjne. Zwiększenie dodatków wyniosło od 300 zł do 350 zł (średnio 315 zł), co stanowiło od 14,6% do 22,6% wartości dodatku przed zwiększeniem (średnio 19,3%),

- jednemu w związku z powrotem z oddelegowania do pełnienia zadań służbowych poza Policją - zgodnie z art. 36h ust. 1 ustawy o Policji, po odwołaniu policjanta z oddelegowania przełożony właściwy w sprawach osobowych mianuje go na stanowisko nie niższe niż zajmowane przed oddelegowaniem. Zwiększenie dodatku wyniosło 707 zł, co stanowiło 39,5% wartości dodatku przed zwiększeniem.

(akta kontroli: tom II str. 117-123, 143-144)

Zwiększenie dodatków dla 129 funkcjonariuszy, którzy w 2023 r. lub 2024 r. przeszli na emeryturę wyniosło od 40 zł do 1 900 zł (średnio na jednego funkcjonariusza 374 zł), co stanowiło od 6% do 60 % wartości dodatku przed zwiększeniem (średnio 28%), w tym:

- zwiększenie dodatków funkcyjnych wyniosło od 70 zł do 1 900 zł, (średnio 936 zł), co stanowiło od 7 % do 60 % wartości dodatku przed zwiększeniem (średnio 38 %),

- zwiększenie dodatków służbowych wyniosło od 40 zł do 1 050 zł, (średnio 258 zł), co stanowiło od 6 % do 50 % wartości dodatku przed zwiększeniem (średnio 26%).

(akta kontroli: tom II str. 117-118)

W ciągu miesiąca przed złożeniem wniosku o zwolnienie ze służby, zwiększono dodatki funkcyjne 15 z 22 funkcjonariuszy (68,2%), a służbowe 46 ze 107 funkcjonariuszy (43%), przy czym:

- zwiększenie dodatków funkcyjnych wyniosło od 800 zł do 1 900 zł, (średnio 1 207 zł), co stanowiło od 28% do 60% wartości dodatku przed zwiększeniem (średnio 45%); zwiększenia dodatku dokonano na sześć do 21 dni przed złożeniem wniosku

⁷⁵ Funkcjonariusze KWP (bez jednostek podległych) oraz komendanci miejscy, powiatowi, ich zastępcy itp.

⁷⁶ Jako datę zwiększenia dodatku funkcyjnego lub służbowego przyjęto datę wydania przez Komendanta Wojewódzkiego Policji lub Komendanta Głównego Policji, rozkazu personalnego, na mocy którego dokonano podwyższenia dodatku.

⁷⁷ Dz. U. z 2024 r., poz. 122.

o zwolnienie ze służby (średnio 13 dni), w tym w dwóch przypadkach do 7 dni przed złożeniem wniosku, a w 11 przypadkach do 14 dni przed złożeniem wniosku,

- zwiększenie dodatków służbowych od 120 zł do 1 050 zł (średnio 462 zł), co stanowiło od 20% do 52% wartości dodatku przed zwiększeniem (średnio 42%); zwiększenia dodatku dokonano na sześć do 19 dni przed złożeniem wniosku o zwolnienie ze służby (średnio 13 dni), w tym w dziewięciu przypadkach do 7 dni przed złożeniem wniosku, a w 30 przypadkach do 14 dni przed złożeniem wniosku.

(akta kontroli: tom II str.117-118)

Badaniem objęto 15 przypadków podwyższenia funkcjonariuszom dodatków funkcyjnych/służbowych przed zwolnieniem ze służby, skutkującym przejściem na emeryturę⁷⁸ i stwierdzono, że:

- zwiększenie dodatków funkcyjnych/służbowych prawidłowo zostało udokumentowane „rozkazami personalnymi” sporządzanymi przez Komendanta Wojewódzkiego Policji lub Komendanta Głównego Policji⁷⁹,

- w treści „rozkazów personalnych” sporządzanych przez Komendanta Wojewódzkiego Policji dotyczących dodatków funkcyjnych wskazywano, że podwyższenie dodatku uzasadniała ocena wywiązywania się przez funkcjonariusza z obowiązków służbowych oraz realizacji zadań i czynności służbowych, a w przypadku jednego funkcjonariusza odwołanego z oddelegowania do pełnienia zadań służbowych poza Policją – potrzeba ukształtowania na nowo stosunku służbowego,

- sporządzenie przez Komendanta Wojewódzkiego Policji „rozkazów personalnych” dotyczących dodatków służbowych⁸⁰, poprzedzało wystąpienie przez bezpośredniego przełożonego policjanta z „wnioskiem personalnym” o podwyższenie tego dodatku za wzorową służbę,

- „rozkazy personalne” sporządzone przez Komendanta Głównego Policji zawierały szczegółowe uzasadnienie przyczyn podwyższenia dodatku funkcyjnego, tj. z uwzględnieniem rangi stanowiska, zakresu ponoszonej odpowiedzialności oraz rodzaju i poziomu posiadanych przez policjanta kwalifikacji.

(akta kontroli: tom II str. 117-118, 124-152)

W 2023 r. wystąpiły 52 przypadki odejścia funkcjonariuszy ze służby w ciągu niespełna sześciu miesięcy pełnienia służby, którzy otrzymali odprawy i ewentualnie ekwiwalent za niewykorzystany urlop, w tym:

- 16 funkcjonariuszy KWP pracowało w Policji od 30 do 159 dni, 27 funkcjonariuszy KMP (od 12 do 178 dni) i dziewięciu funkcjonariuszy KPP (od 19 do 166 dni),

- 16 funkcjonariuszy KWP otrzymało odprawy w wysokości od 4,2 tys. zł do 4,8 tys. zł, tj. w łącznej kwocie 70,5 tys. zł. Trzech z 16 funkcjonariuszy otrzymało ekwiwalent za niewykorzystany urlop (od dziewięciu do 29 dni) w kwocie od 1,8 tys. zł do 6,6 tys. zł, tj. łącznie 14,9 tys. zł.

⁷⁸ Pięciu funkcjonariuszy zwolnionych ze służby w 2023 r., dla których data wejścia w życie ostatniej podwyżki dodatku służbowego/funkcyjnego przypadła od dwóch do dziewięciu dni przed zwolnieniem ze służby i otrzymali podwyżkę w najwyższej kwocie oraz 10 funkcjonariuszy, którzy odeszli ze służby w 2024 r., tj. sześciu z najwyższą kwotą podwyższonego dodatku i czterech, dla których data wejścia w życie ostatniej podwyżki dodatku przypadła do dziewięciu dni przed zwolnieniem ze służby, przy jednoczesnym otrzymaniu podwyżki w najwyższej kwocie.

⁷⁹ W odniesieniu do Komendanta Wojewódzkiego i jego Zastępców.

⁸⁰ I w jednym przypadku dodatku funkcyjnego.

- 27 funkcjonariuszy KMP otrzymało odprawy w wysokości od 3,9 tys. zł do 4,6 tys. zł, tj. w łącznej kwocie 112,2 tys. zł, 11 z 27 funkcjonariuszy otrzymało ekwiwalent za niewykorzystany urlop (od czterech do 29 dni) w kwocie od 0,8 tys. zł do 5,4 tys. zł, tj. łącznie 30,3 tys. zł.

- dziewięciu funkcjonariuszy KPP otrzymało odprawy w wysokości od 3,9 tys. zł do 4,4 tys. zł, tj. w łącznej kwocie 37,5 tys. zł. Siedmiu z dziewięciu funkcjonariuszy otrzymało ekwiwalent za niewykorzystany urlop (od trzech do 34 dni) w kwocie od 0,6 tys. zł do 6,6 tys. zł, tj. łącznie 20,2 tys. zł.

Niewykorzystanie urlopu wynikało z uczestniczenia funkcjonariuszy w szkoleniu podstawowym i z przebywania na zwolnieniu lekarskim.

(akta kontroli: tom II str. 478-497)

Wydatki majątkowe KWP w 2023 r. wyniosły 37 161 tys. zł, co stanowiło 100% planu po zmianach. W porównaniu do 2022 r., wydatki majątkowe były wyższe o 30 695,0 tys. zł⁸¹, tj. o 474,7%, co wynikało głównie z zakupu policyjnych pojazdów w ramach Programu modernizacji Policji 2022-2025⁸².

Środki te wykorzystano na sfinansowanie 41 zadań, w tym 11 dotyczących zakupu policyjnych pojazdów oznakowanych (23 161,8 tys. zł, tj. 62,3% wydatków majątkowych), jednego – modernizacji w KMP/KPP systemu monitoringu, kontroli dostępu i systemu alarmowego (5 378,2 tys. zł, tj. 14,5%), jednego – zakupu pojazdów osobowych SUV oznakowanych z napędem hybrydowym (3 692 tys. zł, tj. 9,9%), siedmiu - budowy nowych siedzib KMP/KP i modernizacji obiektów (2 908,3 tys. zł, tj. 7,8%), dwóch - modernizacji gospodarki wodno-ściekowej oraz kanalizacji sanitarnej i deszczowej (757,6 tys. zł, tj. 2%), trzech - budowy budynku garażowego, magazynowego, zagospodarowanie terenu KMP/KP (505,2 tys. zł, tj. 1,4%), ośmiu – zakupów dla DVI⁸³ oraz CBZC⁸⁴ Zarząd w Katowicach np. chromatograf gazowy, depozytor kluczy (406,4 tys. zł, tj. 1,1%), ośmiu – zakupu m.in. stacji retransmisyjnych i radiotelefonów zdalnie sterowanych, klimatyzatorów (351,5 tys. zł, tj. 1%).

W pierwotnym planie finansowym KWP na 2023 r. ujęto wydatki majątkowe w kwocie 23 951 tys. zł na realizację 22 zadań⁸⁵. W trakcie roku zrezygnowano z finansowania

⁸¹ Wydatki majątkowe w 2022 r. wynosiły 6 466,0 tys. zł.

⁸² Zakup realizowany przez KWP w Katowicach z przeznaczeniem dla jednostek Policji w kraju.

⁸³ Nowopowstałe Zespoły i Komórki Regionalne ds. Identyfikacji Ciał.

⁸⁴ Centralne Biuro Zwalczania Cyberprzestępczości.

⁸⁵ 1) KWP w Katowicach – modernizacja budynków A, B i C, 2) Budowa nowej siedziby KMP w Katowicach, 3) KMP Częstochowa – modernizacja rozdzielni głównej oraz dwóch stacji transformatorowych, 4) KP w Rybniku Boguszowicach – budowa nowej siedziby Etap I (opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej), 5) KMP/KPP – modernizacja systemu monitoringu, kontroli dostępu, systemu alarmowego Etap II, 6) budowa nowej siedziby KMP w Gliwicach wraz z utworzeniem na jej terenie Centralnego Biura Zwalczania Cyberprzestępczości – Zarząd w Katowicach, 7) KPP w Będzinie – modernizacja obiektu, 8) Posterunek Policji Strzemieszyce – budowa obiektu w systemie zaprojektuj i wybuduj, realizacja w technologii modułowej, 9) KMP Sosnowiec – budowa budynku magazynowego „C”, 10) zagospodarowanie terenu za budynkiem KMP w Chorzowie, 11) KP w Gaszowicach – modernizacja kanalizacji sanitarnej i deszczowej, 12) KP w Kobiernicach – budowa budynku garażowego, 13) KWP w Katowicach – modernizacja systemu monitoringu, kontroli dostępu, systemu alarmowego i przeciwpożarowego Etap II, 14) dostosowanie części obiektu w Sosnowcu do potrzeb tymczasowej siedziby Centralnego Biura Zwalczania Cyberprzestępczości – Zarząd w Katowicach, 15) KP IV Bytom – zmiana lokalizacji Etap II, 16) zakup pojazdów osobowych SUV z napędem hybrydowym, 17) zakup ambulansu oględzinowego DVI, 18) dron z kamerą, 19) zestaw sit do sortowania i ujawniania śladów i przedmiotów, 20) dwa aparaty fotograficzne z wyposażeniem, 21) kamera cyfrowa, 22) dwa wzmocnione laptopy DVI.

dziesięciu z nich⁸⁶ na łączną kwotę 3 660 tys. zł⁸⁷ oraz wprowadzono 29 nowych na łączną kwotę 24 973,5 tys. zł⁸⁸, jak również zmniejszono plan wydatków majątkowych o 11 273,3 tys. zł (m.in. podjęcie przez dysponenta wyższego stopnia decyzji o zmniejszeniu środków na zadania, opóźnienie wykonawcy w realizacji umowy dotyczącej wykonania dokumentacji projektowo-kosztorysowej, zmniejszenie zaplanowanych wydatków do wartości wykonanych prac przez wykonawcę) i zwiększono o 3 176,2 tys. zł (zakup pojazdów osobowych SUV z napędem hybrydowym ze środków WFOŚiGW i Programu Modernizacji Policji, dostosowanie środków finansowych do stanu zaawansowania prac wykonawców, realizowanie dodatkowych, nieprzewidzianych wcześniej czynności w ramach zadań inwestycyjnych, aktualizacja wartości kosztorysowej obiektu w związku z otrzymaniem ofert na wyższe wartości od oczekiwanych w przeprowadzanym postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego).

Zmiany w wydatkach majątkowych były celowe. W ramach poniesionych wydatków majątkowych m.in. dokonano wymiany taboru samochodowego, rozpoczęto budowę nowych siedzib KMP/KPP, zmodernizowano obiekty KMP/KPP i systemy monitoringu, co wpłynęło na sprawność, efektywność i skuteczność prowadzonych działań prewencyjnych oraz na wykrywanie przestępstw i przełożyło się na zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego.

(akta kontroli: tom II str. 328-455, 458-477, tom V str. 341, 343-344)

W 2023 r. KWP otrzymała środki z rezerw celowych budżetu państwa w łącznej kwocie 160 758,2 tys. zł, co stanowiło 9,4% planu po zmianach. Wykorzystano 160 557,2 tys. zł (99,9%), w tym głównie na uzupełnienie wydatków budżetowych Policji na: świadczenia pieniężne wypłacane przez okres roku funkcjonariuszom zwolnionym ze służby i wydatki bieżące (81 761,5 tys. zł)⁸⁹ oraz wypłatę świadczeń pieniężnych, należności i innych płatności dotyczących funkcjonariuszy wraz

⁸⁶ Niektóre zaplanowano do realizacji w 2024 r.

⁸⁷ 1) KWP w Katowicach – modernizacja budynków A, B i C (2 100 tys. zł) – wykonawca nie wykonał w 2023 r. dokumentacji projektowo-kosztorysowej 2) KMP Częstochowa – modernizacja rozdzielni głównej oraz dwóch stacji transformatorowych (20 tys. zł) – wykonawca nie usunął wad w dokumentacji projektowej w ramach gwarancji – KWP wystąpiła do sądu o wykonanie zastępcze na jego koszt, a po otrzymaniu prawomocnego orzeczenia sądu KWP przystąpiła do procedury wyłonienia wykonawcy zastępczego, 3) Posterunek Policji Strzemieszyce – budowa obiektu w systemie zaprojektuj i wybuduj, realizacja w technologii modułowej (10 tys. zł) – KGP postanowiła, że w miejsce planowanego Posterunku Policji powinien powstać Komisariat, 4) KWP w Katowicach – modernizacja systemu monitoringu, kontroli dostępu, systemu alarmowego i przeciwpożarowego Etap II (1 000 tys. zł) – KWP odstąpiła od zawartej umowy z uwagi na brak realizacji zadania, od 5) do 10) zakupy inwestycyjne dla zespołów identyfikacji ofiar DVI, tj.: ambulans ogleźdinowy (400 tys. zł), dron z kamerą (15 tys. zł), zestaw sit do sortowania i ujawniania śladów i przedmiotów (20 tys. zł), dwa aparaty fotograficzne z wyposażeniem (50 tys. zł) kamera cyfrowa (15 tys. zł), 10) dwa wzmocnione laptopy DVI (30 tys. zł) - rezygnacja z zadań na mocy decyzji KGP, w związku z przeprowadzaniem zakupów wspólnych.

⁸⁸ 1) KMP w Świętochłowicach - modernizacja gospodarki wodno-ściekowej Etap II (1 045,7 tys. zł), 2) Posterunek Policji w Miedźnie - budowa nowej siedziby (1,9 tys. zł), od 3) do 13) zakup policyjnych pojazdów: oznakowanych seg. C typu kombi, SUV i nieoznakowanych seg. C typu kombi, seg. C, seg. B, samochód dla CBŚP w ramach Programu modernizacji Policji na lata 2022-2025 (23 161,8 tys. zł), 14) zakup depozytora kluczy dla nowej lokalizacji CBZC Zarząd w Katowicach (42,2 tys. zł), 15) zakup chromatografu gazowego dla zespołów DVI (219,3 tys. zł), od 16) do 18) zakup aparatu DVI, zakup kamery z ukończeniem - 2 szt. dla DVI, zakup lampy dookolnej dla DVI (81,6 tys. zł), 19) zakup namiotu pneumatycznego DVI (29,5 tys. zł), 20) drukarka (2,4 tys. zł), od 21) do 22) zakup routera dostępowego do systemu OST112 dla CBZC i przełącznik zarządzany wraz z dodatkowymi kablami do serwera (33,8 tys. zł), 23) zakup iDU radiolinii (11,6 tys. zł), 24) przygotowanie infrastruktury teletechnicznej - budowa łącza dla potrzeb sieci OST112 (25 tys. zł), od 25) do 26) zakup i dostawa stacji retransmisyjnych i radiotelefony zdalnie sterowane po linii telefonicznej (245 tys. zł), 27) zakup, dostawa i montaż klimatyzatora o wydajności 14 kW - KWP Katowice (28,3 tys. zł), 28) zakup, dostawa i montaż 2 szt. nowych klimatyzatorów w pomieszczeniu serwerowni (OST 112) w budynku KPP w Będzinie (20,1 tys. zł), 29) dostawa, montaż oraz uruchomienie asortymentu niezbędnego do rozbudowy systemu kontroli dostępu (SKD) obiektu w Sosnowcu (25,3 tys. zł).

⁸⁹ Środki z rezerw celowych (cz. 42, poz. 4).

z pochodnymi od wynagrodzeń (32 320,5 tys. zł)⁹⁰, a także na sfinansowanie wypłaty świadczenia za długoletnią służbę i pokrycie skutków podwyższenia minimalnego progu dodatku funkcyjnego (23 811,8 tys. zł)⁹¹.

Badaniem objęto wydatki sfinansowane środkami z trzech wybranych rezerw celowych wynikających z pięciu decyzji budżetowych⁹², z których środki przeznaczone na sfinansowanie wydatków bieżących oraz wydatków osobowych niezaliczonych do wynagrodzeń i uposażeń, tj. m.in. na: sfinansowanie świadczeń motywacyjnych wypłacanych funkcjonariuszom, zakupów materiałów pędnych i smarów, energii, składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe funkcjonariuszy, a także na Fundusz Pracy i fundusz solidarnościowy, opłat czynszowych, usług telekomunikacyjnych telefonii komórkowej, usług krawieckich, pralniczych, pokrycie należności i świadczeń dla funkcjonariuszy (m.in. odprawy przy zwolnieniu, ekwiwalenty za urlop), wypłaty należnych świadczeń funkcjonariuszom (m.in. dopłaty do wypoczynku, ryczałty za pranie odzieży roboczej, ochronnej i specjalnej) oraz inne wydatki (m.in. zwrot kosztów stawiennictwa świadka).

(akta kontroli: tom III str. 1-927)

W wyniku szczegółowej kontroli dokumentów dotyczących wydatkowania środków poniesionych z badanych rezerw celowych budżetu państwa na sfinansowanie wydatków bieżących oraz wydatków osobowych niezaliczonych do wynagrodzeń i uposażeń w kwocie 51 778,8 tys. zł (32,2% środków wykorzystanych rezerw) stwierdzono, że zostały one wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, a zwiększenie planu wydatków o te kwoty wynikało z potrzeb KWP.

(akta kontroli: tom III str. 1-2, 10-927)

W pierwotnym⁹³ planie finansowym KWP nie zostały ujęte środki zapotrzebowane z badanych rezerw celowych, w tym w czterech na pięć badanych decyzji budżetowych⁹⁴ na kwotę łączną 49 294 tys. zł na zadania, które były znane na etapie konstruowania budżetu na 2023 r., tj. m.in. na: ekwiwalenty za używanie odzieży własnej (§3020), zwrot kosztów stawiennictwa świadka (§3030), dopłaty do wypoczynku, ryczałty za pranie odzieży roboczej (§3070), uposażenia i świadczenia pieniężne wypłacane funkcjonariuszom przez okres roku (§4080), składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe funkcjonariuszy (§4110), składki na Fundusz Pracy oraz fundusz solidarnościowy funkcjonariuszy (§4120), wynagrodzenia bezosobowe (§4170), nagrody jubileuszowe dla funkcjonariuszy (§4180), materiały pędne i smary (§4210), karmę dla zwierząt (§4220), leki, środki opatrunkowe, materiały do analiz (§4230), energię ciepłą, elektryczną, gaz i wodę (§ 4260), konserwacja pomieszczeń, konserwacja i naprawa sprzętu transportowego (§ 4270), usługi prewencyjne, krawieckie, pralnicze, weterynaryjne, wydatki z tytułu gospodarowania odpadami (§4300), usługi telekomunikacyjne telefonii komórkowej (§4360), usługi tłumaczenia (§4380), usługi dotyczące wykonania ekspertyz, analiz i opinii (§4390), opłaty czynszowe za pomieszczenia biurowe (§4400), podróże służbowe krajowe (§4410), opłaty za parkowanie pojazdów przetrzymywanych

⁹⁰ Środki z rezerw celowych (cz. 42, poz. 72).

⁹¹ Środki z rezerw celowych (cz. 42, poz. 56).

⁹² Decyzje budżetowe nr: 1) MF/FS7.4143.3.211.2023.MF.3171 dot. rezerwy celowej na kwotę 2 678 tys. zł (cz. 42, poz. 35), 2) MF/FS7.4143.3.348.2023.MF.6444 dot. rezerwy celowej na kwotę 7 180,1 tys. zł (cz. 42, poz. 16), 3) MF/FS7.4143.3.351.2023.MF.6614 dot. rezerwy celowej na kwotę 4 847,7 tys. zł (cz. 42, poz. 16), 4) MF/FS7.4143.3.355.2023.MF.6687 dot. rezerwy celowej na kwotę 4 766,2 tys. zł (cz. 42, poz. 16), 5) MF/FS7.4143.3.288.2023.MF.4354 dot. rezerwy celowej na kwotę 32 500 tys. zł (cz. 42, poz. 72).

⁹³ Według ustawy budżetowej.

⁹⁴ Decyzje budżetowe dot. cz. 42, poz. 16 (3 szt.) i 72.

w celach dochodzeniowo-śledczych (§4430), składki na Fundusz Emerytur Pomostowych – funkcjonariusze (§4780).

(akta kontroli: tom III str. 1-2, 10-13, 44-927 i tom II str. 182-192)

Główny Księgowy wyjaśnił, że KWP ujęła w planie finansowym środki w wysokości limitu przyznanego przez Dysponenta II stopnia. Uruchomienie rezerw celowych następowało sukcesywnie w trakcie roku budżetowego po zatwierdzeniu pierwotnego planu finansowego.

(akta kontroli: tom I, str. 311-319)

KWP w 2023 r. nie otrzymała środków z rezerwy ogólnej budżetu państwa.

(akta kontroli: tom III str. 2)

W 2023 r. KWP sześciokrotnie występowała do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji o wydanie decyzji blokujących środki na wydatki budżetowe⁹⁵, wskutek czego otrzymała sześć decyzji na kwotę łączną 210,9 tys. zł, w tym cztery decyzje⁹⁶ dotyczące niewykorzystanych środków z rezerw celowych (na kwotę 198,3 tys. zł), jedną zakupów inwestycyjnych⁹⁷ (6,2 tys. zł) i jedną niewypłaconych specjalnych dodatków motywacyjnych (6,4 tys. zł)⁹⁸. Wnioskowanie o wydanie decyzji blokujących nastąpiło w pięciu na sześć przypadków niezwłocznie po zaistnieniu przesłanek określonych w art. 177 ust. 1 pkt 3 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁹⁹, a w jednym przypadku (dotyczy kwoty 6,4 tys. zł ujętej w § 4180¹⁰⁰) z opóźnieniem, co opisano w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: tom III, str. 4-9, 17-19, 143-146, tom II, str. 102-111)

Przed złożeniem wniosku o blokowanie planowanych wydatków, kontrolowana jednostka nie wnioskowała o przeniesienie wydatków do innych podziałek klasyfikacji budżetowej, przy czym niewykorzystane środki z rezerw celowych i z Programu modernizacji Policji, jako przeznaczone na określony cel podlegały zwrotowi.

(akta kontroli: tom I, str.74, tom II, str. 110-111, 502-508)

Przegląd analityczny przeprowadzony w zakresie świadczeń na rzecz osób fizycznych oraz wydatków bieżących w oparciu o zapisy na kontach rozrachunkowych (zespół 2) oraz kosztów (zespół 4) za styczeń 2023 r. wykazał, że na 12 zapisów księgowych objętych badaniem¹⁰¹, dwa zostały prawidłowo ujęte w księgach rachunkowych stycznia 2023 r. Ujęcie w księgach rachunkowych kosztów i zobowiązań wynikających z pozostałych dziesięciu dowodów, przedstawiono w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom II str. 244-248)

Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków dysponenta III stopnia w łącznej wysokości 11 128,4 tys. zł, tj. 0,65% wydatków ogółem KWP (53 dowody). Doboru próby wydatków dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów księgowych konta 130 – „Rachunek bieżący jednostki” odpowiadających pozapłacowym i majątkowym wydatkom budżetowym oraz w sposób celowy. Próba wylosowana statystyczną metodą monetarną (MUS) objęła 47 dowodów księgowych potwierdzających wydatki w łącznej wysokości

⁹⁵ W paragrafach z czwartą cyfrą „0”.

⁹⁶ Decyzje z dnia: 21, 22, 27 i 29 grudnia 2023 r.

⁹⁷ Niewykorzystane środki w ramach przedsięwzięcia Programu modernizacji Policji pn. Sprzęt Informatyki i Łączności.

⁹⁸ Decyzja z 29 grudnia 2023 r.

⁹⁹ Dz.U. z 2023 r., poz. 1270 ze zm., dalej ustawa o finansach publicznych lub ufp.

¹⁰⁰ W którym na koniec roku nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

¹⁰¹ Populacja obejmowała 60 dowodów. na kwotę 57,1 tys. zł, z której badaniem objęto 12 dowodów na kwotę 53,9 tys. zł.

6 070,6 tys. zł, w tym wydatki majątkowe w wysokości 3 297,1 tys. zł (10 dowodów). Próba wydatków dobranych w sposób celowy wyniosła 5 057,8 tys. zł (6 dowodów). Skontrolowane wydatki zostały rzetelnie skalkulowane oraz zrealizowane do wysokości kwot ujętych w planie finansowym jednostki. Realizacja wydatków, poza stwierdzonymi przypadkami piętnastu nieterminowych zapłat (wynikających z braku środków w planie finansowym), była zgodna z zasadami gospodarowania środkami publicznymi określonymi w art. 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych. Wydatki zostały poniesione w sposób celowy, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów. Wydatki majątkowe zostały poniesione gospodarnie i celowo. Do faktur zakupu załączono dowody wskazujące na zrealizowanie zadania (protokoły odbioru), a w przypadku zakupów inwestycyjnych protokoły odbioru wykonanych robót. Na fakturach zamieszczone były m.in. opisy z podpisami osób potwierdzających: realizację wydatku zgodnie z planem finansowym, zamówieniem (umowa), sprawdzenie dowodów pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz wskazanie sposobu ujęcia w księgach rachunkowych KWP. W objętej kontroli próbie wydatków, spośród piętnastu nieterminowych płatności wystąpiły dwa przypadki, co do których wierzyciel nie dochodził zapłaty odsetek, dwa przypadki skutkujące zapłatą odsetek, trzy przypadki umorzenia przez wierzyciela not odsetkowych, jeden przypadek uzgadniania z wierzycielem kwoty odsetek z powodu błędnie przyjętych przez wierzyciela terminów płatności faktur oraz dwa przypadki niezapłacenia przez KWP not odsetkowych. W pozostałych pięciu przypadkach na dzień zakończenia kontroli NIK trwały rozmowy KWP z wierzycielem w celu umorzenia not odsetkowych.

(akta kontroli: tom V, str. 362-368,593-605)

Według sprawozdania rocznego Rb-28 zobowiązania Komendy na koniec 2022 r. (z wyłączeniem zobowiązań z tytułu wynagrodzeń i pochodnych¹⁰²) wyniosły ogółem 36 091,3 tys. zł, co stanowiło 19,5% wydatków według ustawy budżetowej w tych paragrafach¹⁰³, z tego 4 731,7 tys. zł stanowiły zobowiązania wymagalne. Wartość zobowiązań na koniec 2022 r. w poszczególnych grupach wydatków (w paragrafach z czwartą cyfrą 0) oraz ich wpływ na zaangażowanie środków w planie według ustawy budżetowej na 2023 r. przedstawiała się następująco:

- świadczenia na rzecz osób fizycznych - 4 483,1 tys. zł, co stanowiło 11,9% planu według ustawy budżetowej. W tej grupie wydatków największe zobowiązania dotyczyły wydatków osobowych niezaliczanych do uposażeń wypłacanych funkcjonariuszom (§ 3070), tj. 4 473,3 tys. zł, co stanowiło 12,1% ustawy budżetowej na 2023 r.,
- równoważniki pieniężne dla funkcjonariuszy – 4 807,2 tys. zł, co stanowiło 4,8% ustawy budżetowej na 2023 r.,
- pozostałe wydatki bieżące¹⁰⁴ – 26 798,6 tys. zł, co stanowiło 113,9% ustawy budżetowej na 2023 r. W tej grupie wydatków największe zobowiązania dotyczyły wydatków na zakup materiałów i wyposażenia, mediów i usług (§ 4000) i wyniosły 24 629,1 tys. zł, co stanowiło 172,8% ustawy budżetowej. Kolejnymi paragrafami tej grupy wydatków były: wydatki na podróże

¹⁰² Paragrafy 4010-4120 i 4710

¹⁰³ 185 172,0 tys. zł.

¹⁰⁴ W grupie wystąpiły zobowiązania w paragrafie 4600 tj. w wysokości 12,0 tys. zł, co stanowiło 600,0% ustawy budżetowej. Zobowiązania w tym paragrafie dotyczą grzywien, kar i odszkodowań na rzecz osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych, są to wydatki incydentalne wynikające z wyroków, decyzji, ugód itp.

służbowe (§ 4410), tj. 1 051,3 tys. zł (43,6%), opłaty i składki (§ 4430), tj. 87,1 tys. zł (50,3%) oraz wydatki na remonty i konserwacje (§ 4270), tj. 408,5 tys. zł (40,1%), wynagrodzenia bezosobowe (§ 4170), tj. 202,6 tys. zł (51,6%),

- wydatki majątkowe – 2,4 tys. zł, co stanowiło 0% ustawy budżetowej.
(akta kontroli; tom I, str. 491-498, tom IV, str. 353-359)

W 2023 r. Komenda na wniosek KGP dokonała dwukrotnie analizy stanu zobowiązań za 2022 r.: w dniu 2 lutego 2023 r. przeprowadzono analizę stanu zobowiązań za 2022 r., które nie zostały zapłacone w styczniu 2023 r. i 9 lutego 2023 r. przeprowadzono analizę stanu zobowiązań niezapłaconych do dnia 9 lutego 2023 r. (bez zobowiązań z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego).

(akta kontroli; tom I, str. 236, 890-896)

W dniu 11 stycznia 2023 r.¹⁰⁵ Naczelnik Wydziału Zaopatrzenia Komendy zgłosił Głównemu Księgowemu, że przyznane środki finansowe w planie dla rozdziału 75405 w paragrafie 4000 wystarczyły tylko na pokrycie zobowiązań z 2022 r. oraz faktur z terminem płatności do 12 stycznia 2023 r., co powodowało brak zabezpieczenia finansowego dla wszystkich zobowiązań od dnia 13 stycznia 2023 r. Ponowne pismo (nr Wz-0151-181/764/2023) w sprawie braku środków Naczelnik Wydziału Zaopatrzenia wystosował do Zastępcy Komendanta Wojewódzkiego Policji w dniu 23 stycznia 2023 r.¹⁰⁶ Również Naczelnik Wydziału Doboru i Szkolenia pismem z 11 stycznia 2023 r. (pismem nr Dsz-3110-1/184/2023) skierowanym do Zastępcy Komendanta Wojewódzkiego Policji zwrócił się o zwiększenie limitu środków w planie z uwagi na praktycznie zaangażowanie prawie całego planu na 2023 r. w grupie wydatków bieżących. W ww. pismach nr Wz-0151-181/764/2023 i Dsz-3110-1/184/2023 zamieszczono adnotacje Głównego Księgowego, że w budżecie nie występują wolne środki w wysokości objętej wnioskami. Ponadto w piśmie Dsz-3110-1/184/2023 Główny Księgowy zamieścił informację, że przypadku zbierania przez KGP potrzeb na 2023 r. środki wykazane w przedmiotowym wniosku zostaną ujęte przez Wydział Finansów i zostaną przekazane w zbiorczej informacji do KGP.

(akta kontroli: tom I, str. 39, 44-46)

W dniu 14 lutego 2023 r. Zastępca Komendanta Wojewódzkiego Policji zwrócił się pisemnie¹⁰⁷ do Dyrektora Biura Finansów KGP z wnioskiem o zwiększenie środków w planie na łączną kwotę 6 597,4 tys. zł, informując, że środki są niezbędne na zawarcie umów umożliwiających podstawowe funkcjonowanie Policji w garnizonie śląskim¹⁰⁸. W dniu 22 lutego 2023 r. Zastępca Komendanta zwrócił się kolejnym pismem¹⁰⁹ o zwiększenie środków w planie na zapłatę ugód i wyroków sądowych, a pismem z dnia 13 marca 2023 r.¹¹⁰ o środki na przeglądy, legalizacje i kalibracje urządzeń niezbędnych do prawidłowego wykonywania czynności służbowych przez

¹⁰⁵ Pismem znak WZ-0151/57/271/2023.

¹⁰⁶ Znak Wz-0151-181/764/2023.

¹⁰⁷ Pismem nr F-ZB-031-27/100/23.

¹⁰⁸ Pismo dotyczyło zawarcia umów na: badanie osób zatrzymanych badania specjalistyczne, zakup usług prawniczych, usługę serwisu pogwarancyjnego systemu klasy Lims, zakup certyfikatów, konserwacji i napraw masztów antenowych, naprawę terminali, zakup materiałów i akcesoriów do radiotelefonów, naprawy urządzeń drukujących, zakup i utylizację tonerów, zakup lub aktualizację oprogramowania, zakup narzędzi na potrzeby stacji Obsługi w Katowicach, naprawy i przegląd pojazdów, hurtowy zakup paliwa i olejów napędowych, dostawę wody i odprowadzanie ścieków, olej opałowy, najem strzelnicy, usługi deratyzacji, dezynsekcji i dezynfekcji, wywóz odpadów komunalnych i medycznych, transport odpadów medycznych, zakup materiałów biurowych i administracyjnych, zakup środków czystości, usunięcie najpilniejszych awarii w obiektach, szkolenia itp.

¹⁰⁹ Nr F-ZB-031-36/112/23.

¹¹⁰ Nr WZ-0151-690/2257/2023.

funkcjonariuszy oraz zaopatrzenie jednostek organizacyjnych Policji i KWP w niezbędne materiały biurowe.

(akta kontroli: tom I, str. 40-43, 50-51)

W odpowiedzi na ww. wnioski Komenda otrzymała pismo¹¹¹ z KGP z dnia 1 marca 2023 r. informujące, że dysponent części budżetowej MSWiA został poinformowany o potrzebach w zakresie zobowiązań za 2022 r., których nie udało się pokryć w ramach zeszłorocznego limitu i które obciążą budżet 2023 r. oraz o niedoszacowaniu budżetu na 2023 r. Ponadto KGP poinformowała, że w przypadku pojawienia się w budżecie dodatkowych środków plan finansowy Komendy zostanie zwiększony.

(akta kontroli: tom I, str. 75)

Były Komendant Wojewódzki Policji podał, iż Główny Księgowy i Zastępca Komendanta Wojewódzkiego zgłaszali mu brak środków w planie, głównie na bieżącą działalność – materiały, usługi itp. Wyjaśnił również, że: „Co najmniej dwa razy w tygodniu w trakcie wideokonferencji rozmawiałem z kierownictwem Policji czyli Komendą Główną m.in. o niedoborach finansowych KWP. Nie rzadziej niż raz w kwartale uczestniczyłem w naradach służbowych z kierownictwem polskiej Policji, w trakcie których również poruszałem kwestie braku finansów. W efekcie tych rozmów, chyba w maju, została uruchomiona pierwsza rezerwa celowa. (...) Wielokrotnie informowałem KGP o niewystarczających środkach finansowych dla KWP na 2023 r. Podjąłem szereg działań, aby ograniczyć wydatki, w związku z brakiem środków, w tym m.in. powołałem zespół, który zajmował się doprowadzeniem do ograniczenia zużycia energii i gazu, dzięki czemu zużycie energii zmniejszyło się o 10%. (...) Działania te ograniczały wydatki bez uszczerbku dla komfortu służby i jakości wykonywanych zadań”.

(akta kontroli tom V str. 319-320)

Komenda nie sporządzała planu rzeczowo-finansowego wydatków realizowanych w ramach paragrafu 4000. Wydziały zaopatrujące¹¹² KWP opracowywały własne plany rzeczowo-finansowe dotyczące planowanych zamówień publicznych. Podział zobowiązań za 2022 r. w tej grupie wydatków przedstawiał się następująco:

- zakup materiałów i wyposażenia – 13 525,1 tys. zł, co stanowiło 54,9% zobowiązań tej grupy,
- zakup środków żywności – 101,5 tys. zł (0,4%),
- zakup energii – 6 844,5 tys. zł (27,8%),
- zakup usług zdrowotnych – 1 374,7 tys. zł (5,6%),
- zakup pozostałych usług – 2 201,9 tys. zł (8,9%),
- opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych – 25,2 tys. zł (0,1%),
- zakup usług obejmujących tłumaczenia – 26,7 tys. zł (0,1%),
- wykonanie ekspertyz, analiz i opinii – 391,0 tys. zł (1,6%),
- opłaty czynszowe – 138,5 tys. zł (0,6%).

(akta kontroli: tom I, str. 28-31, 491-498, tom IV, str. 57-59)

¹¹¹ Nr FB-1208/2023/KK.

¹¹² Wydział Zaopatrzenia, Wydział Inwestycji i Remontów, Wydział Transportu, Wydział Teleinformatyki.

W zakładowym planie kont nie wyodrębniono konta do ewidencji zobowiązań wymagalnych (co nie było wymagane regulacjami prawnymi). Stosowany w jednostce system finansowo-księgowy umożliwiał wprowadzenie terminu płatności wynikającego z dokumentu źródłowego. Jak wyjaśnił Główny Księgowy wartość zobowiązań wymagalnych była weryfikowana przez wydruki zestawienia obrotów i sald kont zobowiązań na ostatni dzień miesiąca sprawozdawczego oraz w oparciu o robocze wydruki zobowiązań, dla których określano parametr termin płatności, rozdział i paragraf klasyfikacji budżetowej, a następnie porównywano terminy płatności wynikające z zapisów księgowych z dokumentami źródłowymi. W przypadku ujawnienia podczas takiej analizy zobowiązań przeterminowanych zestawienia tych zobowiązań były podłączane do sporządzonego zestawienia obrotów i sald (zespół kont 2). Komenda dysponowała niekompletnymi zestawieniami zobowiązań wymagalnych, które zostały wykazane w sprawozdaniu Rb-28 za listopad 2023 r.

(akta kontroli: tom I, str. 28-31, tom IV, str. 57-59, 602)

Komenda na wniosek KGP sporządziła 18 analiz wykonania planu wydatków budżetowych, w tym dwie analizy stanu zobowiązań¹¹³. Analizy sporządzane były w różnych grupach paragrafów¹¹⁴ i horyzontach czasowych zgodnie z wytycznymi z KGP. W sporządzanych i przedkładanych do KGP analizach Komenda wskazywała na niedoszacowanie planu na 2023 r.

(akta kontroli: tom I, str.28-31, 72-74, 236-237)

W 2023 r. KWP wnioskowała do dysponenta wyższego stopnia 126 razy¹¹⁵ o zwiększenie planu finansowego na 2023 r. łącznie o kwotę 341 936,6 tys. zł, w tym o kwotę 160 758,2 tys. zł z rezerw celowych. Wszystkie wnioski o zwiększenie planu zostały rozpatrzone pozytywnie. Łącznie w 2023 r. Komenda złożyła 332 wnioski o zmianę planu¹¹⁶, sześć wniosków o korektę rezerw celowych oraz siedem¹¹⁷ wniosków o decyzję blokującą środki. Na powyższe wnioski wydano 221 decyzji¹¹⁸ w sprawie zmian planu, sześć decyzji o korektę rezerw celowych, siedem decyzji blokujących środki oraz jedną decyzję bez wniosku w związku z aktualizacją ustawy budżetowej¹¹⁹.

(akta kontroli: tom I, str. 28-31, tom II, str. 509-517, tom III, str. 1-3, tom IV 55-58, 362, tom V, str. 350, 353-354)

Badaniem objęto 15 decyzji budżetowych¹²⁰ zwiększających plan w paragrafach klasyfikacji budżetowej. W jednym przypadku dotyczącym decyzji

¹¹³ 2 lutego 2023 r. stan zobowiązań za 2022 r., które nie zostały zapłacone w styczniu 2023 r., 9 lutego 2023 r. – stan zobowiązań, które nie zostały zapłacone do 9 lutego 2023 r. bez skutków zobowiązań z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego.

¹¹⁴ Analiza świadczeń na rzecz osób fizycznych, wydatków rzeczowych, świadczeń pieniężnych i innych płatności na rzecz funkcjonariuszy itp.

¹¹⁵ 106 wniosków o decyzje zwykłe i 20 wniosków o zwiększenie planu z rezerw celowych.

¹¹⁶ 126 wniosków zwiększających plan, 173 wnioski dot. przeniesienia między paragrafami tzw. wnioski zerowe oraz 33 wnioski zmniejszające plan.

¹¹⁷ W tym sześć wniosków w paragrafach z czwartą cyfrą „0”.

¹¹⁸ 201 decyzji w sprawie zmian dotyczących budżetu podstawowego i 20 decyzji dotyczących uruchomienia rezerw celowych.

¹¹⁹ 21 sierpnia 2023 r. zwiększono plan o kwotę 15 264,0 tys. zł na podstawie ustawy z 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy budżetowej na 2023 r. (Dz.U.2023, poz. 1574).

¹²⁰ Dobór celowy: 42.3122.2.40.2023.ZW z 28 lutego 2023 r., 42.3122.2.103.2023.ZW z 30 marca 2023 r., 42.31322.2.112.2023.ZW z 31 marca 2023 r., 42.3122.2.145.2023.ZW z 26 kwietnia 2023 r., 42.3122.2.153.2023.ZW z 28 kwietnia 2023 r., 42.3122.192.2023.ZW z 31 maja 2023 r., 42.3122.2.241.2023.ZW z 30 czerwca 2023 r., 42.3122.2.285.2023.ZW z 28 lipca 2023 r., 42.3122.2.293.2023.ZW z 31 lipca 2023 r., 42.3122.2.352.2023.ZW z 31 sierpnia 2023 r., 41.3122.2.413.2023.ZW z 29 września 2023 r.,

42.3122.2.293.2023.ZW z dnia 31 lipca 2023 r. przekroczone plan wydatków w dniu poprzedzającym zatwierdzenie decyzji o zwiększeniu planu w paragrafie dot. kosztów postępowania sądowego i prokuratorskiego (rozdział 75404, § 4610) o kwotę 7,1 tys. zł.

(akta kontroli: tom III, str. 1-3, tom IV, str. 1-2, 360-361, 368-369)

Jak wyjaśnił Główny Księgowy, w dniu 6 lipca 2023 r. do Wydziału Finansów wpłynął prawomocny wyrok z dnia 27 kwietnia 2023 r.¹²¹. Zgodnie z wyrokiem Sąd Rejonowy Katowice-Wschód zasądził od Komendy zwrot kosztów postępowania sądowego na kwotę 10,0 tys. zł. Mając na uwadze prawomocność wyroku, w dniu 21 lipca 2023 r. została zrealizowana przedmiotowa płatność w oparciu o art. 256 ufp, zgodnie z którym wydatki nieprzewidziane, których obowiązkowe płatności wynikają z wyroków sądowych mogą być dokonywane bez względu na poziom środków finansowych zaplanowanych na ten cel. Odpowiednia zmiana planu powinna nastąpić w trybie przeniesień wydatków z innych podziałek klasyfikacji wydatków lub z rezerw celowych. W dniu 26 lipca 2023 r. Komenda wystąpiła z wnioskiem o zmianę planu finansowego. Zmiana planu została zatwierdzona 31 lipca 2023.

(akta kontroli: tom IV, str. 54)

Zaangażowanie wydatków (w paragrafach z czwartą cyfrą 0) w poszczególnych miesiącach 2023 r. przedstawiało się następująco:

- styczeń - 1 255 753,9 tys. zł, co stanowiło 87,2% projektu planu¹²²,
- luty - 1 280 698,0 tys. zł, 89,8% planu¹²³,
- marzec - 1 416 386,5 tys. zł, 99,9% planu¹²⁴,
- kwiecień - 1 483 813,4 tys. zł, 100,5% planu¹²⁵, przekroczenie planu o 7 080,6 tys. zł,
- maj - 1 490 668,4 tys. zł, 97,7% planu¹²⁶,
- czerwiec - 1 522 452,3 tys. zł, 99,1% planu¹²⁷,
- lipiec - 1 577 727,7 tys. zł, 100,7% planu¹²⁸, przekroczenie planu o 10 768,4 tys. zł,
- sierpień - 1 595 906,6 tys. zł, 97,7% planu¹²⁹,
- wrzesień - 1 637 616,3 tys. zł, 98,1% planu¹³⁰,
- październik - 1 654 939,5 tys. zł, 99,1% planu¹³¹,
- listopad - 1 662 256,1 tys. zł, 99,1% planu¹³²,

42.3122.2.473.2023.ZW z 27 października 2023 r., 42.3122.2.572.2023.ZW z 30 listopada 2023 r., 42.3122.2.665.2023.ZW z 27 grudnia 2023 r., MF/FS7.4143.3.355.2023.MF.6687 z 28 grudnia 2023 r.

¹²¹ Sygn. akt I C 760/19.

¹²² Rozdział 75401 – 85,0%; 75402 – 20,3%; 75404 – 85,1%; 75405 – 88,1%; 75407 – 48,0%.

¹²³ Rozdział 75401 – 89,8%; 75402 – 30,2%; 75404 – 87,7%; 75405 – 90,6%; 75407 – 57,7%.

¹²⁴ Rozdział 75401 – 98,9%; 75402 – 94,3%; 75404 – 98,4%; 75405 – 100,5%; 75407 – 87,3%; 75495 – 5,4%.

¹²⁵ Rozdział 75401 – 101,4%; 75402 – 83,9%; 75404 – 100,9%; 75405 – 100,5%; 75407 – 91,8%; 75495 – 24,2%.

¹²⁶ Rozdział 75401 – 99,6%; 75402 – 87,8%; 75404 – 98,5%; 75405 – 97,3%; 75407 – 113,4%; 75495 – 27,1%.

¹²⁷ Rozdział 75401 – 100,8%; 75402 – 97,4%; 75404 – 99,0%; 75405 – 99,1%; 75407 – 97,8%; 75495 – 59,9%.

¹²⁸ Rozdział 75401 – 102,6%; 75402 – 86,1%; 75404 – 99,8%; 75405 – 100,9%; 75407 – 100,0%; 75495 – 51,1%.

¹²⁹ Rozdział 75401 – 96,6%; 75402 – 81,8%; 75404 – 97,6%; 75405 – 98,4%; 75407 – 45,9%; 75495 – 70,0%.

¹³⁰ Rozdział 75401 – 96,9%; 75402 – 86,1%; 75404 – 97,7%; 75405 – 98,9%; 75407 – 47,5%; 75495 – 73,8%.

¹³¹ Rozdział 75401 – 99,2%; 75402 – 98,5%; 75404 – 98,6%; 75405 – 99,9%; 75407 – 49,1%; 75495 – 85,7%.

¹³² Rozdział 75401 – 96,6%; 75402 – 102,2%; 75404 – 98,8%; 75405 – 99,6%; 75407 – 62,0%; 75495 – 87,7%.

- grudzień – 1 702 616,7 tys. zł, 100,0% planu¹³³.

Zawarcie umów skutkujących zaangażowaniem środków budżetowych powyżej planu finansowego w miesiącach kwietniu (7 080,6 tys. zł) i lipcu 2023 r. (10 768,4 tys. zł), szczegółowo przedstawiono w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

W miesiącach od stycznia do listopada wartość procentowa zaangażowania była najwyższa w następujących paragrafach¹³⁴:

- 4480 w 11 miesiącach, tj. od stycznia do listopada¹³⁵,
- 4000 w 11 miesiącach od stycznia do listopada¹³⁶,
- 4270 w trzech miesiącach styczniu, lutym, listopadzie¹³⁷,
- 4180 w pięciu miesiącach od marca do lipca¹³⁸,
- 3070 w czterech miesiącach od kwietnia do sierpnia¹³⁹,

¹³³ Rozdział 75401 – 100,0%; 75402 – 98,2%; 75404 – 100,0%; 75405 – 100,0%; 75407 – 99,5%, 75495 – 100,0%.

¹³⁴ W analizie pominięto koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego paragraf 4610.

¹³⁵ Odpowiednio: rozdział 75401: 225,8% planu (przekroczenie o 20,1 tys. zł) w styczniu i lutym; 399,9% (27,1 tys. zł) w marcu; 239,9% (21,0 tys. zł) w kwietniu; 171,4% (15,0 tys. zł) w od maja do lipca; 133,3% (9,0 tys. zł) w sierpniu i wrześniu, 120,0% (6,0 tys. zł) w październiku; 109,1% (3,0 tys. zł) w listopadzie, rozdział 75402: 295,7% (3,9 tys. zł) w styczniu i lutym; 399,8% (4,4 tys. zł) w marcu, 239,9% (3,4 tys. zł) w kwietniu; 171,3% (2,4 tys. zł) od maja do lipca; 133,3% (1,5 tys. zł) w sierpniu i wrześniu; 119,9% (1,0 tys. zł) w październiku; 109,0% (0,5 tys. zł) w listopadzie,

rozdział 75404: 492,0% (764,4 tys. zł) w styczniu; 496,7% (773,5 tys. zł) w lutym; 382,2% (702,6 tys. zł) w marcu; 240,4% (555,8 tys. zł) w kwietniu; 171,2% (395,9 tys. zł) w maju i czerwcu; 166,4% (369,2 tys. zł) w lipcu; 130,2% (214,6 tys. zł) w sierpniu; 130,2% (214,9 tys. zł) we wrześniu 115,3% (120,4 tys. zł) w październiku; 107,7% (63,9 tys. zł) w listopadzie,

rozdział 75405: 488,6% (1 632,3 tys. zł) w styczniu; 488,4% (1 631,5 tys. zł) w lutym; 400,3% (1 539 tys. zł) w marcu; 240,1% (1 196,4 tys. zł) w kwietniu; 171,3% (854,2 tys. zł) w maju i czerwcu; 170,2% (841,3 tys. zł) w lipcu; 132,6% (501,3 tys. zł) w sierpniu; 132,6% (501,0 tys. zł) we wrześniu; 119,6% (332,5 tys. zł) w październiku; 109,2% (171,1 tys. zł) w listopadzie,

rozdział 75407: 1 908,8% (36,2 tys. zł) w styczniu; 1 200,1% (35,0 tys. zł) w lutym; 569,6% (31,5 tys. zł) w marcu i kwietniu; 555,5% (31,3 tys. zł) w maju; 112,0% (4,1 tys. zł) od czerwca do września; 111,3% (3,8 tys. zł) w październiku.

¹³⁶ Rozdział 75401: 132,0% (115,8 tys. zł) w styczniu; 125,6% (142,9 tys. zł) w lutym; 132,5% (213,9 tys. zł) w marcu; 105,5% (53,5 tys. zł) w kwietniu; 104,0% (50,2 tys. zł) w czerwcu; 114,4% (182,4 tys. zł) w lipcu; 119,7% (255,1 tys. zł) w sierpniu; 127,4% (353,5 tys. zł) we wrześniu; 122,8% (328,0 tys. zł) w październiku; 106,7% (119,3 tys. zł) w listopadzie,

rozdział 75402: 103,9% (3,3 tys. zł) w marcu; 107,5% (11,1 tys. zł) w lipcu; 104,3% (7,0 tys. zł) w sierpniu; 109,5% (15,7 tys. zł) we wrześniu; 116,8% (27,6 tys. zł) w październiku; 109,3% (17,9 tys. zł) w listopadzie,

rozdział 75404: 177,9% (3 187,2 tys. zł) w styczniu; 150,8% (3 712,8 tys. zł) w lutym; 128,7% (3 204,4 tys. zł) w marcu; 103,6% (604,8 tys. zł) w kwietniu; 102,9% (598,8 tys. zł) w czerwcu; 113,2% (2 745,9 tys. zł) w lipcu; 111,0% (2 466,4 tys. zł) w sierpniu; 115,8% (3 628,0 tys. zł) we wrześniu; 116,6% (3 932,7 tys. zł) w październiku; 114,9% (3 797,6 tys. zł) w listopadzie,

rozdział 75405: 230,9% (12 294,6 tys. zł) w styczniu; 149,3% (10 335,8 tys. zł) w lutym; 126,9% (8 415,5 tys. zł) w marcu; 101,8% (1 180,6 tys. zł) w lipcu; 104,3% (2 880,7 tys. zł) w sierpniu; 112,8% (8 474,9 tys. zł) we wrześniu; 120,4% (13 348,6 tys. zł) w październiku; 120,0% (14 063,2 tys. zł) w listopadzie,

rozdział 75407: 107,3% (18,2 tys. zł) w kwietniu; 139,0% (97,2 tys. zł) w maju.

¹³⁷ Rozdział 75405 – 119,7% (123,6 tys. zł) w styczniu; 154,8% (339,6 tys. zł) w lutym; 103,1% (124,6 tys. zł) w listopadzie.

¹³⁸ Rozdział 75401: 108,3% (232,2 tys. zł) w marcu; 106,5% (211,8 tys. zł) w kwietniu, 106,3% (206,1 tys. zł) w maju; 108,3% (271,3 tys. zł) w czerwcu; 109,7% (314,2 tys. zł) w lipcu,

rozdział 75404: 113,0% (3 367,4 tys. zł) w marcu; 107,9% (2 491,1 tys. zł) w kwietniu; 108,6% (2 729,0 tys. zł) w maju; 108,7% (2 827,6%) w czerwcu; 110,3% (3 337,3 tys. zł) w lipcu,

rozdział 75405: 115,5% (12 562,1 tys. zł) w marcu; 108,9% (9 286,3 tys. zł) w kwietniu; 110,1% (10 471,5 tys. zł) w maju; 110,0% (10 547,1 tys. zł) w czerwcu; 111,1% (11 749,8 tys. zł) w lipcu,

rozdział 75407: 136,1% (573,4 tys. zł) w maju; 112,2% (194,3 tys. zł) w czerwcu; 115,1% (239,1 tys. zł) w lipcu.

¹³⁹ Rozdział 75401: 178,9% (226,8 tys. zł) w kwietniu; 173,9% (224,5 tys. zł) w maju, 142,4% (172,5 tys. zł) w czerwcu; 126,4% (130,4 tys. zł) w lipcu; 103,7% (23,2 tys. zł) w sierpniu, rozdział 75404: 162,1% (1 982,0 tys. zł) w kwietniu, 173,6% (2 346,2 tys. zł) w maju; 142,9% (1 905,2 tys. zł) w czerwcu; 129,5% (1 651,5 tys. zł) w lipcu; 104,8% (342,5 tys. zł) w sierpniu,

- 4410 w miesiącu marcu¹⁴⁰,
- 4580 w dziewięciu miesiącach od marca do listopada¹⁴¹,
- 4430 w siedmiu miesiącach w styczniu, lutym, marcu, kwietniu, wrześniu, październiku, listopadzie¹⁴²,
- 4080 w siedmiu miesiącach od lutego do sierpnia¹⁴³,
- 4050 w siedmiu miesiącach od marca do lipca¹⁴⁴,
- 4110 w czterech miesiącach lutym, kwietniu, czerwcu i lipcu¹⁴⁵,
- 4120 w pięciu miesiącach lutym, kwietniu, maju, czerwcu, lipcu¹⁴⁶.

Komenda ewidencjonowała zaangażowanie wydatków roku bieżącego raz w miesiącu, na koniec każdego miesiąca¹⁴⁷, co przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: tom I, str. 28-31, tom IV, str. 57-59, 534 – 535)

W 2023 r. w jednostce wystąpiły zobowiązania wymagalne. W wyniku analizy zobowiązań w dniu poprzedzającym zatwierdzenie decyzji 42.3122.2.40.2023.ZW, tj. w dniu 27 lutego 2023 r. w paragrafie 4000 w rozdziałach 75401, 75404 i 75405 zidentyfikowano zobowiązania wymagalne w lutym 2023 r. w wysokości 2 374,1 tys. zł, w tym: rozdział 75401 - 27,1 tys. zł; rozdział 75404 – 646,2 tys. zł, rozdział 75405 – 1 700, 8 tys. zł. Powyższe zobowiązania dotyczyły przede wszystkim zakupu energii i wynikały z umów zawartych przed 2023 r. Komenda nie zapłaciła

rozdział 75405 – 178,2% (7 763,4 tys. zł) w kwietniu; 182,4% (8 948,7 tys. zł) w maju; 142,3% (6 750,9 tys. zł) w czerwcu; 137,9% (7 361,4 tys. zł) w lipcu; 113,1% (3 248,0 tys. zł) w sierpniu.

¹⁴⁰ Rozdział 75401: 105,6% (6,9 tys. zł); rozdział 75404: 109,4% (63,4 tys. zł); rozdział 75405 – 101,2% (27,9 tys. zł).

¹⁴¹ Rozdział 75401: 1 368,0% (5,1 tys. zł) w marcu; 1 406,8% (5,2 tys. zł) w kwietniu i maju; 1 452,4% (5,4 tys. zł) w czerwcu; 1 724,5% (6,5 tys. zł) w lipcu; 147,0% (0,5 tys. zł) w sierpniu i wrześniu; 159,3% (0,7 tys. zł) w październiku i listopadzie,

rozdział 75404: 1 717,7% (92,2 tys. zł) w marcu; 1 757,7% (94,5 tys. zł) w kwietniu; 1 790,6% (96,4 tys. zł) w maju; 1 000,3% (96,3 tys. zł) w czerwcu; 1 057,1% (140,7 tys. zł) w lipcu; 303,1% (50,5 tys. zł) w sierpniu; 305,2% (51,0 tys. zł) we wrześniu; 272,6% (51,5 tys. zł) w październiku; 268,1% (51,0 tys. zł) w listopadzie,

rozdział 75405: 2 073,2% (321,6 tys. zł) w marcu; 1 583,9% (330,9 tys. zł) w kwietniu; 1 606,1% (335,9 tys. zł) w maju; 679,4% (320,4 tys. zł) w czerwcu; 998,4% (496,8 tys. zł) w lipcu; 284,5% (156,4 tys. zł) w sierpniu; 284,6% (156,6 tys. zł) we wrześniu; 285,4% (157,2 tys. zł) w październiku i listopadzie.

¹⁴² Rozdział 75401 – 170,4% (1,5 tys. zł) w marcu; 104,8% (0,3 tys. zł) w kwietniu,

rozdział 75404: 107,8% (5,8 tys. zł) w marcu; 127,5% (22,6 tys. zł) w kwietniu,

rozdział 75405: 119,0% (20,7 tys. zł) w styczniu; 173,0% (83,1 tys. zł) w lutym; 127,7% (74,4 tys. zł) w kwietniu; 110,9% (52,6 tys. zł) we wrześniu; 115,6% (76,4 tys. zł) w październiku; 121,7% (106,3 tys. zł) w listopadzie.

¹⁴³ Rozdział 75401: 191,3% (256,2 tys. zł) w lutym; 204,9% (267,2 tys. zł) w marcu; 156,7% (163,9 tys. zł) w kwietniu; 135,4% (118,4 tys. zł) w maju; 135,4% (118,4 tys. zł) w czerwcu; 136,8% (121,9 tys. zł) w lipcu; 118,5% (70,8 tys. zł) w sierpniu,

rozdział 75404: 218,5% (3 110,1 tys. zł) w lutym; 211,2% (2 941,3 tys. zł) w marcu; 187,1% (2 569,6 tys. zł) w kwietniu; 140,5% (1 581,4 tys. zł) w maju; 136,9% (1 422,6 tys. zł) w czerwcu; 132,8% (1 264,4 tys. zł) w lipcu; 112,8% (572,2 tys. zł) w sierpniu,

rozdział 75405: 198,2% (8 185,0 tys. zł) w lutym; 191,1% (7 217,2 tys. zł) w marcu; 163,3% (5 687,0 tys. zł) w kwietniu; 131,1% (3 473,5 tys. zł) w maju; 129,4% (3 244,6 tys. zł) w czerwcu; 130,8% (3 336,4 tys. zł) w lipcu; 109,5% (1 215,3 tys. zł).

¹⁴⁴ Rozdział 75404: 102,8% (5 237,0 tys. zł) w kwietniu; 100,6% (1 222,9 tys. zł) w czerwcu; 101,3% (2 412,0 tys. zł) w lipcu,

rozdział 75407: 129,9% (646,7 tys. zł) w marcu, 128,9% (674,0 tys. zł) w kwietniu, 129,1% (679,5 tys. zł) w maju, 130,3% (706,0 tys. zł) w czerwcu, 130,6% (714,0 tys. zł) w lipcu.

¹⁴⁵ Rozdział 75401: 103,4% (6,1 tys. zł) w kwietniu; 166,4% (141,0 tys. zł) w lipcu,

rozdział 75405: 101,7% (246,6 tys. zł) w lutym; 101,9% (335, 2 tys. zł) w czerwcu; 102,9% (538,9 tys. zł) w lipcu.

¹⁴⁶ Rozdział 75401: 134,7% (9,4 tys. zł) w lipcu,

rozdział 75405: 103,5% (61,7 tys. zł) w lutym; 102,6% (49,7 tys. zł) w kwietniu; 102,4% (46,7 tys. zł) w maju; 102,9% (58,0 tys. zł) w czerwcu; 104,5% (94,2 tys. zł) w lipcu.

^{147/147} Zapisy księgowe na koncie 998 dokonywane były z datą ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego.

zobowiązań wymagalnych w lutym 2023 r. w rozdziale 75401 pomimo, że posiadała wolne środki w planie, co przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: tom IV, str. 3-4, 364-367, 700)

Analiza zapisów księgowych na kontach rozrachunków wykazała, że w 2023 r. wystąpiły zobowiązania wymagalne w łącznej kwocie 52 762,2 tys. zł¹⁴⁸ (12,4 tys. zapisów księgowych). W poszczególnych miesiącach zidentyfikowano łącznie zobowiązania wymagalne w wysokościach:

- 217,6 tys. zł w styczniu,
- 3 373,9 tys. w lutym,
- 10 389,1 tys. zł w marcu,
- 6 787,4 tys. zł w kwietniu,
- 558,5 tys. zł w maju,
- 4 562,7 tys. zł w czerwcu,
- 574,8 tys. zł w lipcu,
- 562,2 tys. zł w sierpniu,
- 1 638,5 tys. zł we wrześniu,
- 369,9 tys. zł w październiku,
- 6 606,3 tys. zł w listopadzie,
- 17 121,3 tys. zł w grudniu.

(akta kontroli: tom II, str. 580, tom V, str. 606)

Zobowiązania zostały uregulowane w bieżącym roku ze środków otrzymanych po decyzjach budżetowych zwiększających plan lub z rezerw celowych. W sprawozdaniach miesięcznych z wykonania wydatków budżetowych Rb-28 Komenda wykazała zobowiązania za okresy od marca do grudnia 2023 r. odpowiednio 462,6 tys. zł; 429,9 tys. zł; 437,4 tys. zł; 441,5 tys. zł; 645,7 tys. zł; 246,8 tys. zł; 221,8 tys. zł; 221,7 tys. zł; 1 513,6 tys. zł; 221,6 tys. zł. Nie wszystkie zobowiązania wymagalne zostały ujęte w miesięcznych sprawozdaniach z wykonania wydatków budżetowych Rb-28, co przedstawiono w obszarze nr 3 „Sprawozdawczość” niniejszego wystąpienia pokontrolnego w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: tom IV, str. 3-4, 364-367, 700-702)

Główny Księgowy wyjaśnił, że zaciągnięte zobowiązania dotyczyły bieżących wydatków rzeczowych niezbędnych do zapewnienia ciągłości pracy jednostki, m.in. zakupu paliwa do samochodów służbowych, opału, energii, materiałów administracyjno-biurowych, materiałów do remontów nieruchomości techniki specjalnej i uzbrojenia, materiałów informatyki, części zamiennych do samochodów służbowych, ekspertyz kryminalistycznych, czy powołania biegłych. Środki przeznaczone w ustawie budżetowej na bieżące zakupy towarów i usług służących zapewnieniu funkcjonowania i realizacji zadań ustawowych KWP i jednostek podległych były niewystarczające i nie zabezpieczały wydatków. Przeterminowane zobowiązania były regulowane niezwłocznie po otrzymaniu od dysponenta wyższego

¹⁴⁸ Zestawienie sporządzone wg. dat zapłaty. Zobowiązania z tytułu zakupu paliwa w odniesieniu do prolongowanego terminu zapłaty. Kwota nie zawiera zobowiązań z tytułu odsetek.

stopnia zwiększenia w planie finansowym i wpływie środków na rachunek bankowy. Zobowiązania były regulowane terminowo do czasu wykorzystania posiadanych środków. Niedobory zgłaszano cyklicznie wg terminów określonych przez KGP i na ich podstawie był zwiększany plan finansowy zarówno w zakresie środków budżetowych jak i rezerw celowych.

(akta kontroli: tom II, str. 556-568)

Jak wyjaśnił Główny Księgowy, celem uniknięcia zobowiązań wymagalnych, w ramach możliwości środki były przesuwane z paragrafów wydatków bieżących, jednak z uwagi na dyspozycje dysponenta wyższego stopnia nie przenoszono środków z paragrafów wydatków płacowych i paragrafów dotyczących świadczeń.

Zastępca Głównego Księgowego wyjaśniła, że złożenie wniosku o zwiększenie planu finansowego odbywało się po uprzedniej analizie i w terminach wskazanych przez Komendę Główną Policji.

(akta kontroli: tom II, str. 639, 642, tom V str. 341, 343)

W sytuacji braku środków w planie na zapłatę zobowiązań Główny Księgowy podpisywał faktury, a następnie podpisywał adnotację wstrzymanie zapłaty ze względu na brak środków w planie na realizację zobowiązania. Jak wyjaśnił Główny Księgowy, jego podpis na pieczęci formalizacyjnej na fakturze oznaczał wskazanie zakwalifikowania wydatku do ujęcia w księgach rachunkowych Komendy. W przypadku braku środków umieszczana była przy pieczęci formalizacyjnej adnotacja o wstrzymaniu zapłaty. Natomiast dyspozycja zapłaty realizowana była poprzez podpis elektronicznym certyfikatem kwalifikowanym złożony przez Głównego Księgowego oraz Kierownika jednostki na poleceniu przelewu.

(akta kontroli: tom II, str. 556-568)

Analiza piętnastu¹⁴⁹ umów zawartych w 2023 r. wykazała, że osiem z nich zostało zawartych pomimo niezapewnienia środków finansowych na ich realizację, co przedstawiono w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: tom V, str. 3-158)

W siedmiu¹⁵⁰ umowach ujęto w niewłaściwej podziałce klasyfikacji budżetowej wydatki na zakup wyposażenia w łącznej wysokości 213,7 tys. zł. W 2023 r. Komenda zakupiła meble i wyposażenie, które zostały ujęte na koncie 401 w paragrafie 425 - zakup sprzętu i uzbrojenia, podczas gdy zgodnie ze Szczegółową klasyfikacją wydatków dla zadań z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego stanowiącą załącznik nr 8 do klasyfikacji budżetowej, właściwym był paragraf 421- zakup materiałów i wyposażenia. Główny Księgowy wyjaśnił, że pismem¹⁵¹ z dnia 9 maja 2016 r. Zastępca Komendanta Wojewódzkiego Policji poinformował Dyrektor Biura Finansów KGP o wprowadzonej w Komendzie zmianie polityki rachunkowości, która pozwalała na kwalifikowanie ww. wyposażenia w paragrafie 421 i zwrócił się z prośbą o dokonanie stosownych zmian w systemie informatycznym SWOP GM. W odpowiedzi z dnia 8 czerwca 2016 r.¹⁵² Dyrektor Biura Finansów KGP poinformowała Zastępcę Komendanta Wojewódzkiego Policji, że zmiana systemu informatycznego w tym zakresie nie jest przewidziana, a wprowadzenie ww. zmian powinno być dokonane centralnie po ujednoczeniu zasad ewidencji księgowej we

¹⁴⁹ Dobór celowy, analizie poddano umowy w paragrafach, w których suma wykonania i zobowiązań przekraczała kwoty określone w planie finansowych lub dla których poziom zaangażowania przekraczał wskaźnik upływu czasu (określony w wysokości 35% w pierwszym kwartale, 60% w drugim i 85% w trzecim).

¹⁵⁰ Pozycje rejestru umów: 76; 77; 90; 91;100; 859; 922.

¹⁵¹ Nr F-ZK-0151-24/530/16/AM.

¹⁵² Nr FRS-1302/2016.

wszystkich jednostkach organizacyjnych. Pismem z dnia 7 grudnia 2016 r.¹⁵³ skierowanym do naczelników wydziałów Zastępcy Głównego Księgowego KWP poinformowała, że w związku z brakiem możliwości zmian systemu informatycznego oraz faktem, że KGP nie wyraziła zgody na dokonanie zmiany we wzorcowym planie kont należy w bieżącym roku przekwalifikować wydatki z tytułu zakupu wyposażenia z paragrafu 421 do § 425.

(akta kontroli: tom IV, str. 4, 536-623, 703, tom II, str. 639, 641-645)

Jak wyjaśniła Zastępcza Głównego Księgowego Komendy, w KWP stosowana była klasyfikacja budżetowa zatwierdzona przez Komendanta Głównego Policji i otrzymana z Biura Finansów KGP. Klasyfikacja budżetowa obowiązująca w 2023 r. nie dawała możliwości przyporządkowania zakupu siedzisk do innego z paragrafów, ponieważ przewidywany okres ich użytkowania był dłuższy niż rok, a zatem nie mogły być sklasyfikowane jako materiał, który zgodnie z definicją winien być zużyty w ciągu jednego roku obrotowego. Ponadto Zastępcza Głównego księgowego wskazała, że zgodnie z otrzymaną z Biura Finansów KGP Wzorcową Polityką Rachunkowości z dniem 1 stycznia 2024 r. obowiązuje polityka rachunkowości, wprowadzona decyzją Komendanta Wojewódzkiego Policji w Katowicach z dnia 19 grudnia 2023 r. nr 596/2023 w sprawie wprowadzenia w życie Polityki Rachunkowości Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach, w której zmieniono klasyfikację budżetową poprzez dodanie nowej pozycji 421005 – Wyposażenie nieuznawane za środki trwałe, co umożliwi klasyfikowanie zakupu krzeseł do § 4210.

(akta kontroli: tom II, str. 456-477)

W związku z nieterminowym płaceniem zobowiązań, KWP w 2023 r. zapłaciła odsetki za opóźnienie w kwocie 104,6 tys. zł, z tego 66,0 tys. zł stanowiły odsetki od zobowiązań powstałych w 2023 r., co przedstawiono w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Komenda wykazała na koniec roku w sprawozdaniu Rb-28 zobowiązania z tytułu odsetek od nieterminowych płatności w wysokości 1 030,2 tys. zł. Na dzień sporządzenia sprawozdania rocznego¹⁵⁴ w księgach rachunkowych nie ujęto wszystkich odsetek z tytułu nieterminowych płatności, co przedstawiono w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: tom IV, str. 5-29, 636, tom VI, str. 1-647, tom VII, str. 1- 767, tom VIII, str. 1-304, tom X, str. 148- 159, 172-173)

Na koniec 2023 r. zobowiązania KWP wyniosły 112 340,9 tys. zł, z tego 1 030,2 tys. zł stanowiły zobowiązania wymagalne z tytułu odsetek. Dla poszczególnych kategorii wydatków wartość zobowiązań oraz wskaźnik procentowy zobowiązań w stosunku do wykonania planu w 2023 r. przedstawiały się następująco:

- Świadczenia na rzecz osób fizycznych – 2 765,4 tys. zł (6,6%),
- Wynagrodzenia ze składkami ZUS, PPK i FEP – 88 070,3 tys. zł (6,8%),
- Wynagrodzenia bezosobowe, równoważniki pieniężne i ekwiwalenty dla funkcjonariuszy – 4 391,9 tys. zł (2,4%),
- Zakup energii, materiałów i wyposażenia – 10 691,5 tys. zł (11,2%),
- Zakup usług i szkolenia – 2 942,4 tys. zł (10,1%),

¹⁵³ Nr F-ZK-0151-28/1259/16/KR-G.

¹⁵⁴ Dane na dzień 15 lutego 2024 r.

- Podróży służbowych – 1 039,8 tys. zł (8,1%),
 - Pozostałych – 132,9 tys. zł (1,4%),
 - Odsetki za opóźnienie – 1 030,2 tys. zł (985,0%)¹⁵⁵,
 - Wydatki majątkowe – 1 276,5 tys. zł (3,4%).
- (akta kontroli: tom II, str. 567-579, tom IV, str. 659-665)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W przypadku ośmiu z 15¹⁵⁶ badanych umów zawartych w 2023 r.¹⁵⁷ stwierdzono, że KWP zawierała umowy w danym miesiącu 2023 r., pomimo, że łączna wartość powstałych zobowiązań i wykonanych wydatków (strona Ma konta 130) w tym miesiącu przewyższała kwoty ujęte w planie finansowym lub zaangażowanie wydatków w danym miesiącu przekraczało kwoty ujęte w planie finansowym, podczas gdy zgodnie z art. 46 ust. 1 ufp, jednostki sektora finansów publicznych mogą zaciągać zobowiązania do sfinansowania w danym roku do wysokości wynikającej z planu wydatków.

Dotyczyło to następujących umów:

- umowy nr 2 (poz. w Centralnym Rejestrze Umów) zawartej 10 stycznia 2023 r. na sukcesywny zakup i dostawę części do pojazdów służbowych użytkowanych przez KWP i jednostki podległe na maksymalną kwotę 5 200,0 tys. zł oraz umowy nr 10 zawartej 12 stycznia 2023 r. na sukcesywny zakup i dostawę opon zimowych na maksymalną kwotę 556,6 tys. zł. W styczniu 2023 r. w rozdziale 75404 § 4000 suma zobowiązań i wykonania wydatków wynosiła 6 645,0 tys. zł i przekraczała o 2 554,0 tys. zł projekt planu finansowego¹⁵⁸, a w rozdziale 75405 § 4000 19 394,6 tys. zł i przekraczała o 10 005,6 tys. zł projekt planu finansowego¹⁵⁹. Jednocześnie zaangażowanie wydatków budżetowych w tych podziałkach klasyfikacji wynosiło odpowiednio 7 278,2 tys. zł i 21 683,6 tys. zł i przekraczało projekt planu finansowego o kwoty 3 187,2 tys. zł i 12 294,6 tys. zł. Zapłacone po terminie, wystawione przez kontrahenta w 2023 r. faktury na łączną kwotę 81,2 tys. zł (umowa nr 2)¹⁶⁰ i 97,5 tys. zł (umowa nr 10)¹⁶¹ zostały zapłacone od jednego do 28 dni po terminie zapłaty;
- umowy nr 7 zawartej 7 lutego 2023 r. na naprawę samochodu za kwotę 17,5 tys. zł, podczas gdy w rozdziale 75405 § 4270 poziom zobowiązań i wykonania wydatków w lutym 2023 r. wynosił 663,6 tys. zł i przekraczał

¹⁵⁵ Wykonanie za 2023 r. 1 030,2 tys. zł / 104 587,6 tys. zł.

¹⁵⁶ Pozycje w rejestrze umów: 2; 7; 10; 73;76;77; 84; 90; 91; 100; 140; 154; 731; 859; 922.

¹⁵⁷ Umowy dobrane celowo.

¹⁵⁸ 4 091,0 tys. zł.

¹⁵⁹ 9 389,0 tys. zł.

¹⁶⁰ Faktury: 00003819/KTW/23/F i 00003800/KTW/23/F z 19 stycznia 2023 r.; 00006136/KTW/23/F z 30 stycznia 2023 r.; 00008082/BBA/23/F z 1 lutego 2023 r.; 00008955/KTW/23/F z 9 lutego 2023 r.; 00009483/KTW/23/F z 11 lutego 2023 r.; 00013688/BBA/23/F z 22 lutego 2023 r.; 00014358/BBA/23/F z 24 lutego 2023 r.; 00015674/KTW/23/F z 8 marca 2023 r.; 00083619/KTW/23/F z 22 listopada 2023 r.

¹⁶¹ Faktury: 00003609/BBA/23/F i 00003606/BBA/23/F z 17 stycznia 2023; 00003387/KTW/23/F i 00003601/KTW/23/F z 18 stycznia 2023 r.; 00004140/KTW/23/F; 00004227/KTW/23/F; 00004470/CZE/23/F oraz 00004490/CZE/23/F z 20 stycznia 2023 r.; 00005077/KTW/23/F z 25 stycznia 2023 r.; 00015216/KTW/23/F z 7 marca 2023 r.

- o 43,6 tys. zł kwotę środków w planie finansowym na ten miesiąc¹⁶²; jednocześnie zaangażowanie środków finansowych w rozdziale 75405 § 4270 wynosiło 959,6 tys. zł i przekraczało plan finansowy o 339,6 tys. zł. Wystawiona przez wykonawcę usługi w dniu 14 lutego 2023 r. Faktura¹⁶³ na kwotę 17,5 tys. zł z terminem płatności 7 marca 2023 r. została zapłacona 22 dni po terminie zapłaty;
- umowy nr 154 zawartej 27 lutego 2023 r. na usługi kowalskie za kwotę 43 tys. zł, podczas gdy w rozdziale 75405 § 4000 poziom zobowiązań i wykonania wydatków w lutym 2023 r. wynosił 25 691,7 tys. zł i przekraczał o 4 728,0 tys. zł kwotę środków w planie finansowym na ten miesiąc¹⁶⁴; jednocześnie zaangażowanie środków finansowych w rozdziale 75405 § 4000 wynosiło 31 299,5 tys. zł i przekraczało plan finansowy o 10 335,8 tys. zł. Wystawiona przez wykonawcę usługi faktura¹⁶⁵ na kwotę 4,9 tys. zł, została zapłacona dwa dni po terminie zapłaty;
 - umowy nr 73 zawartej 1 marca 2023 r. na najem strzelnicy za kwotę 1,7 tys. zł miesięcznie, podczas gdy w marcu 2023 r. w rozdziale 75405 § 4000 poziom zobowiązań i wykonania wydatków wynosił 34 754,8 tys. zł i przekraczał o 3 486,2 tys. zł kwotę środków w planie finansowym na ten miesiąc¹⁶⁶; jednocześnie zaangażowanie środków finansowych w rozdziale 75405 § 4000 wynosiło 39 684,1 tys. zł i przekraczało plan finansowy o 8 415,5 tys. zł. Wystawione przez wykonawcę faktury na łączną kwotę 3,4 tys. zł¹⁶⁷ zostały zapłacone od 24 do 28 dni po terminie zapłaty;
 - umowy nr 84 zawartej 2 marca 2023 r. na zakup i dostawę środków czystości dla garnizonu śląskiego Policji na kwotę 29,7 tys. zł oraz umowy nr 140 z dnia 17 marca 2023 r. na zakup zestawów sygnalizacji uprzywilejowania na maksymalną kwotę 70,6 tys. zł. W marcu 2023 r. w rozdziale 75404 § 4000 poziom zobowiązań i wykonania wydatków wynosił 12 244,8 tys. zł i przekraczał o 1 069,2 tys. zł kwotę środków w planie na ten miesiąc¹⁶⁸, a w rozdziale 75405 § 4000 odpowiednio 34 754,8 tys. zł i przekraczał o 3 486,2 tys. zł kwotę środków w planie finansowym na ten miesiąc¹⁶⁹. Jednocześnie zaangażowanie w ww. podziałkach klasyfikacji budżetowej wyniosło odpowiednio 14 380,0 tys. zł oraz 39 684,1 tys. zł i było wyższe o 3 204,4 tys. zł oraz 8 415,5 tys. zł od planu. Faktury¹⁷⁰ w wysokości 29,7 tys. zł (umowa 84) i 57,0 tys. zł (umowa 140) zostały zapłacone dzień i pięć dni po terminie;
 - umowy nr 731 z dnia 1 lipca 2023 r. na usługi weterynaryjne dla psów będących na stanie KMP w Katowicach na maksymalną kwotę 19,0 tys. zł. W lipcu 2023 r. w rozdziale 75405 § 4000 zobowiązania i wykonanie wyniosło 58 740,0 tys. zł i było niższe od kwoty środków w planie finansowym¹⁷¹, natomiast zaangażowanie wyniosło 66 463,0 tys. zł i było

¹⁶² 620 tys. zł.

¹⁶³ Faktura nr 10/02/2023 z 14 lutego 2023 r.

¹⁶⁴ 20 63,7 tys. zł.

¹⁶⁵ Faktura 20/2023 z 27 marca 2023 r.

¹⁶⁶ 31 268,6 tys. zł.

¹⁶⁷ 2/3/23 z 14 marca 2023 r. i 2/11/23 z 10 listopada 2023 r.

¹⁶⁸ 11 175,6 tys. zł

¹⁶⁹ 31 268,6 tys. zł.

¹⁷⁰ 243/2023/FVS (umowa 84) z 6 marca 2023 r.; FA/82/03/2023 (umowa 140) z 21 marca 2023 r.

¹⁷¹ 65 282,4 tys. zł.

wyższe o 1 180,6 tys. zł od planu finansowego. Faktury¹⁷² w wysokości 3,5 tys. zł zostały zapłacone od sześciu do 69 dni po terminie.
(akta kontroli: tom II, str. 28, 31-32, 581-638, 648, 651, 656, tom V, str. 3-158, 327-333)

Ponadto stwierdzono, że w kwietniu i lipcu 2023 r. Komenda zawarła umowy skutkujące zaangażowaniem środków budżetowych powyżej planu finansowego. Zaangażowanie na koniec kwietnia wg sprawozdania Rb-28 wyniosło – 1 483 813,4 tys. zł tj. 100,5% planu (1 476 732,8 tys. zł), a na koniec lipca – 1 577 727,7 tys. zł, tj. 100,7% planu (1 566 720,8 tys. zł)¹⁷³. Tym samym przekroczenie planu wyniosło w kwietniu 7 080,6 tys. zł i lipcu 2023 r. 10 768,4 tys. zł, co stanowiło naruszenie wyżej powołanego art. 46 ust. 1 ufp.

(akta kontroli: tom I, str. 408-487, tom IV, str. 534-535, 562-568, 593-598, 606-610, tom V, str. 93-99, 120-126, 159-316, 327-333, 355-356)

Komendant Wojewódzki wyjaśnił, że KWP nie mogła zatrzymać swej działalności, ciągłość służby musiała być zachowana, nawet mimo braku środków finansowych.

(akta kontroli tom V str. 319)

Główny Księgowy wyjaśnił, że „zobowiązania (...) dotyczyły bieżących wydatków, niezbędnych do zapewnienia ciągłości pracy oraz prawidłowego funkcjonowania i realizacji zadań ustawowych KWP w Katowicach oraz podległych jednostek, natomiast środki zabezpieczone w ustawie budżetowej przez dysponenta wyższego stopnia były niewystarczające.

(akta kontroli: tom V, str. 360-361)

NIK zwraca uwagę, że wyżej powołany przepis art. 46 ust. 1 ufp dotyczy wszystkich jednostek sektora finansów publicznych niezależnie od rodzaju i skali zadań na nie nałożonych.

2. W jednym na sześć badanych przypadków, nie zawnioskowano niezwłocznie o wydanie decyzji blokującej, dotyczącej niewykorzystanych środków przeznaczonych na wypłatę dodatków motywacyjnych (§ 401, § 402 i § 406) w kwocie 6,4 tys. zł, gdyż nastąpiło to dopiero po 79 dniach¹⁷⁴ od momentu powzięcia informacji, że wydatek nie będzie realizowany.

KWP wystąpiła bowiem z wnioskiem o zablokowanie środków 18 grudnia 2023 r., podczas gdy zgodnie z art. 41a ust. 8 ustawy z 1 grudnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej¹⁷⁵, wypłata tych dodatków musiała nastąpić jednorazowo do dnia 30 września 2023 r. Opóźnione wnioskowanie o dokonanie blokady w stosunku do momentu zaistnienia przesłanki określonej w art. 177 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych (nadmiar posiadanych środków) było działaniem nierzetelnym.

(akta kontroli: tom II, str. 105-107, 110-111)

Główny Księgowy KWP wyjaśnił, że: „Wniosek o decyzję blokującą środki nadwyżki w wysokości 6 439,00 zł wprowadzono zgodnie z wytycznymi Biura Finansów KGP w dniu 18 grudnia 2023 r. Zgodnie z wnioskiem środki zostały zablokowane i gotówka nie została przekazana na konto KWP w Katowicach.” Wyjaśnił również, że cel

¹⁷² FS/8/08/2023 i FS/9/08/2023 z 14 sierpnia 2023 r.; FS/9/09/2023 z 15 września 2023 r.; FS/8/10/2023 i FS/9/10/2023 z 15 października 2023 r.

¹⁷³ W miesiącu kwietniu 2023 r. zawarto 27 umów angażujących środki budżetowe w paragrafach z czwartą cyfrą zero, na łączną kwotę 534,8 tys. zł, a w miesiącu lipcu 2023 r. zawarto 46 umów na łączną kwotę 2 120,5 tys. zł.

¹⁷⁴ Tj. od 1 października do 18 grudnia 2023 r.

¹⁷⁵ Dz.U. z 2022 r., poz. 2666.

i przeznaczenie ww. środków zostało ściśle określone, a wypłata musiała nastąpić jednorazowo do 30 września 2023 r., a tym samym dalsze dysponowanie środkami pozostałymi po wypłacie dodatków nie było możliwe.

(akta kontroli: tom V, str. 342, 346)

Odnosząc się do ww. wyjaśnień, NIK zwraca uwagę, że wystąpienie o blokadę środków, zgodnie z obowiązującymi przepisami, nie było uzależnione od decyzji dysponenta wyższego stopnia.

3. Na 12 objętych szczegółowym badaniem zapisów księgowych na kwotę 53,9 tys. zł, w odniesieniu do dziesięciu¹⁷⁶ z nich (83,3%) na łączną kwotę 35,0 tys. zł (64,9%) stwierdzono, że wynikające z nich koszty i zobowiązania zostały ujęte w księgach rachunkowych stycznia 2023 r., podczas gdy dotyczyły one operacji gospodarczych z grudnia 2022 r., co było niezgodne z art. 20 ust. 1 i art. 6 ust. 1 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁷⁷. KWP była bowiem zobligowana do wprowadzenia do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym oraz (zgodnie z zasadą memoriału) do ujęcia w księgach rachunkowych wszystkich przypadających na jej rzecz przychodów, jak i obciążających ją kosztów, związanych z tymi przychodami dotyczącymi danego roku obrotowego, niezależnie od terminu ich zapłaty.

Zakwalifikowanie dowodów księgowych do niewłaściwego okresu sprawozdawczego było również niezgodne z „Zasadami (polityką) rachunkowości KWP w Katowicach” (załącznik nr 3 rozdział II pkt 7)¹⁷⁸, w których określono, że polecenia księgowania obejmujące zobowiązania, które wpłynęły do KWP po 31 grudnia, a dotyczyły mijającego roku sprawozdawczego, powinny być ujmowane pod datą 31 grudnia do dnia sporządzenia sprawozdania finansowego¹⁷⁹.

(akta kontroli tom II str. 244-297)

Główny Księgowy KWP wyjaśnił, że ujęcie ww. dowodów księgowych w styczniu 2023 r. zamiast w grudniu 2022 r. wynikało z błędu pracownika, który kontrolując dokument księgowy przypisał go do niewłaściwego okresu sprawozdawczego.

(akta kontroli: tom II str. 556-568)

4. Nieuregulowanie przez KWP zobowiązań wymagalnych w kwocie 27,1 tys. zł pomimo dysponowania wolnymi środkami finansowymi, co stanowiło naruszenie zasady określonej w art. 44 ust. 3 pkt 3 ufp.

Stwierdzono bowiem, że na dzień 27 lutego 2023 r., plan finansowy w § 4000 (rozdział 75401)¹⁸⁰ wynosił 362,0 tys. zł¹⁸¹, a wykonanie w paragrafach wchodzących w skład grupy określonej w § 4000 - 213,3 tys. zł, co pozwalało na uregulowanie w całości zobowiązań wymagalnych, które wystąpiły w tej grupie, tj. 27,1 tys. zł. Zgodnie

¹⁷⁶ Faktury: BCZ/SM/000-445/12/2022 z dnia 2 stycznia 2023 r. (data wpływu 11 stycznia 2023 r. – dwie pozycje); 9216/584/2023/F z dnia 5 stycznia 2023 r. (16 stycznia 2023 r.); D/D1/0368084/22 z dnia 3 stycznia 2023 r. (9 stycznia 2023 r.); 7388/12/2022 z dnia 19 grudnia 2022 r. (5 stycznia 2023 r. – dwie pozycje); 22/12/FSM/01/07672 z dnia 30 grudnia 2022 r. (5 stycznia 2023 r. – dwie pozycje); FV_UC/000641/22 z dnia 31 grudnia 2022 r. (2 stycznia 2023 r.); 6155/2022/TK z dnia 14 grudnia 2022 r. (16 grudnia 2022 r.);

¹⁷⁷ Dz.U. z 2023 r. poz. 120 ze zm., dalej ustawa o rachunkowości.

¹⁷⁸ Wprowadzonymi Decyzją nr 119/2019 Komendanta Wojewódzkiego Policji w Katowicach z 20 marca 2019 r.

¹⁷⁹ Sprawozdanie finansowe za 2022 r. KWP złożyła 27 marca 2023 r.

¹⁸⁰ Określony w planie paragraf 4000 obejmuje grupę wydatków bieżących jednostki zaliczanych do paragrafów 4210, 4220, 4260, 4280, 4300, 4340, 4360, 4380, 4390, 4400.

¹⁸¹ Plan w wysokości określonej w ustawie budżetowej.

natomiast z art. 44 ust. 3 pkt 3 upf, wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokościach i terminach wynikających z zaciągniętych wcześniej zobowiązań.

(akta kontroli: tom I, str. 515-526, tom IV, str. 360-361, 364-369)

Główny Księgowy wyjaśnił, że: „Na przełomie stycznia/lutego 2023 r. zgodnie z poleceniem BF KGP zostało zablokowane wydatkowanie środków ze względu na zabezpieczenie ich pod podpisywane umowy.”

(akta kontroli: tom V, str. 341, 346)

Zdaniem NIK, KWP zgodnie z wyżej powołanym przepisem była zobowiązana do terminowej regulacji zobowiązań, niezależnie od planowanego zawierania kolejnych umów.

5. Nieujęcie w księgach rachunkowych KWP w 2023 r. not odsetkowych za opóźnienie w zapłatach faktur w łącznej wysokości 51,5 tys. zł oraz nieszacowanie odsetek od zobowiązań wymagalnych na koniec każdego kwartału, co stanowiło naruszenie art. 40 ust 2 pkt 3 upf oraz § 11¹⁸² rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę spoza granicami Rzeczypospolitej Polskiej¹⁸³.

(akta kontroli: tom VIII, str. 305-555, tom IX, str. 1-540, tom X, str. 1-147, 168-171)

W powyższej sprawie były Komendant Wojewódzki Policji podał, że Główny Księgowy nie sygnalizował mu problemów i potrzeb opracowania procedury wyceny ujmowania w księgach rachunkowych odsetek od zobowiązań wymagalnych.

(akta kontroli tom V str. 319)

Zastępca Głównego Księgowego wyjaśniła, że: „Zgodnie z Instrukcją obiegu dokumentów wydział zaopatrujący zwraca się do kontrahenta o anulowanie odsetek, a dopiero po uzyskaniu odmowy anulowania odsetki są przekazywane do Wydziału Finansów, ujmowane w księgach rachunkowych i płacone. Natomiast ze względu na brak tych dowodów księgowych w Wydz. Finansów KWP w Katowicach nie było możliwości ich zaewidencjonowania w księgach rachunkowych.” Ponadto, Zastępca Głównego Księgowego poinformowała, że odsetki od zobowiązań przeterminowanych zostaną ujęte w korekcie sprawozdania rocznego Rb-28.

(akta kontroli tom V str. 335, 337, 340, 348)

Główny Księgowy wyjaśnił, że odsetki ujmowano wyłącznie na podstawie not otrzymanych od kontrahentów.

(akta kontroli tom V str. 341, 345)

Zdaniem NIK, prowadzenie z kontrahentami rozmów w zakresie ewentualnego umorzenia naliczonych odsetek, nie zwalnia jednostki z obowiązku ich oszacowania na koniec każdego kwartału i wykazania w księgach rachunkowych i następnie we właściwym sprawozdaniu budżetowym. Z powołanych wyżej przepisów wynika także, że jednostka ma obowiązek samodzielnego naliczania odsetek od dokonanych nieterminowych płatności. Jednocześnie NIK zwraca uwagę, że miało to wpływ na prawidłowość sprawozdań Rb-28, a konsekwencją niewykazywania odsetek od przeterminowanych zobowiązań był brak bieżących informacji u dysponentów

¹⁸² Zgodnie z którym odsetki od zobowiązań ujmuje się w księgach rachunkowych w momencie ich zapłaty, lecz nie później niż pod datą ostatniego dnia kwartału w wysokości odsetek należnych na koniec tego kwartału.

¹⁸³ Dz.U. 2020, poz.342, dalej rozporządzenie ws. rachunkowości.

wyższego stopnia (KGP i MSWiA) o rzeczywistych finansowych skutkach niedoszacowania planu finansowego Komendy.

6. Komenda nieterminowo regulowała zobowiązania, skutkiem czego było zapłacenie przez KWP w 2023 r. odsetek za opóźnienie w łącznej kwocie 104,6 tys. zł, w tym 66,0 tys. zł od zobowiązań powstałych w 2023 r., co stanowiło naruszenie art. 44 ust. 3 pkt 3 ufp., zgodnie z którym wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

(akta kontroli: tom VI, str.1-647, tom VII, str. 1-774, tom VIII str. 1-304)

Komendant Wojewódzki oraz Główny Księgowy, wyjaśniając przyczyny nieterminowej regulacji zobowiązań, powołali się na niedobory finansowe Komendy.

(akta kontroli tom V str. 319, 344-345, 360-361)

NIK zwraca uwagę, że jednostki finansów publicznych są obowiązane do zapewnienia środków finansowych przed zaciągnięciem zobowiązań, co winno umożliwić ich terminową zapłatę.

7. Komenda ewidencjonowała zaangażowanie wydatków roku bieżącego raz w miesiącu, na koniec każdego miesiąca¹⁸⁴, co było działaniem nierzetelnym, gdyż nie zapewniało aktualnych danych niezbędnych do dokonywania bieżącej analizy wysokości zaangażowania środków w porównaniu do planu finansowego.

(akta kontroli tom V str. 159-316, 334, 338-339, 606)

Jak wyjaśnił Główny Księgowy, na koncie zaangażowania wydatków bieżącego roku księguje się zaangażowanie raz w miesiącu na koniec miesiąca na podstawie miesięcznych zestawień, które sporządzają wydziały zaopatrujące. Zestawienia są sporządzane na podstawie umów, zleceń, decyzji, postanowień, faktur¹⁸⁵, kosztów podróży służbowych itp. Pracownik księgowości dokonuje porównania ustalonych przez wydziały wartości zaangażowania z planem finansowym, wydatkami i zaciągniętymi zobowiązaniami. W przypadku ujawnienia nieprawidłowości wydział zaopatrujący jest zobowiązany do przekazania odpowiednich wyjaśnień, które zamieszcza się w sprawozdaniu Rb-28 w formie komentarza. Zaangażowanie umów bez wskazania konkretnej kwoty w szczególności dostawy wody, gazu, energii elektrycznej ewidencjonuje się na podstawie otrzymanych faktur.

(akta kontroli: tom I, str. 28 -31, tom IV, str. 57-59)

W powyższej sprawie były Komendant Wojewódzki podał, że brak bieżącego monitorowania zaangażowania wynikał z wielości zadań podejmowanych przez poszczególne komórki KWP i skali problemów występujących w tej jednostce, która jest największą Komendą Wojewódzką Policji w kraju.

(akta kontroli tom V str. 319)

Zdaniem NIK, opisany powyżej sposób ewidencji nie zapewniał Głównemu Księgowemu bieżącego monitorowania poziomu zaangażowania środków w planie, a konto służące do ewidencji zaangażowania nie dostarczało informacji o wysokości wolnych środków. Potwierdzenia zabezpieczenia środków finansowych w planie przed zawarciem umowy dokonywano na podstawie wydruku z systemu, który zawierał informację o wysokości planu finansowego w określonym rozdziale i paragrafie grupy wydatków oraz wysokości tych wydatków, które były pobierane z konta 130, tj. rachunek bieżący wydatków budżetowych. Powyższy wydruk nie

¹⁸⁴ Zapisy księgowo na koncie 998 dokonywane były z datą ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego.

¹⁸⁵ Jeżeli nie było pisemnej umowy lub zlecenia.

zawierał żadnych informacji o wysokości zaangażowania w rozdziale i paragrafie klasyfikacji budżetowej grupy i nie uwzględniał zaciągniętych już wcześniej zobowiązań. NIK wskazuje, że w szczególności w dużych jednostkach organizacyjnych, bieżąca analiza zaangażowania jest niezbędna do zapewnienia zaciągnięcia zobowiązań wyłącznie w limitach ustalonych w planie finansowym.

1.2 Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu faktycznego

W 2023 r. KWP nie ponosiła wydatków z budżetu środków europejskich.
(dowód: akta kontroli: tom II str. 101)

OCENA CZĄSTKOWA

Objęte badaniem wydatki zostały co do zasady poniesione w sposób gospodarny i celowy oraz zgodny z upzp. Wystąpiły jednak przypadki zaciągnięcia zobowiązań powyżej kwot przewidzianych w planie finansowym, a także nieterminowego regulowania zobowiązań, co wynikało głównie z niepełnego zabezpieczenia środków w planie finansowym Komendy na 2023 r.

OBSZAR

2. Wykonanie planu finansowego Funduszu Wsparcia Policji

Wykonanie planu finansowego FWP w 2023 r. w układzie zadań wynikających z ustawy o Policji wyniosło 11 552,5 tys. zł i stanowiło 93,5% planu po zmianach (12 358,9 tys. zł) i 10,3% wykonania w 2022 r. (111 994,9 tys. zł). Spadek wykonania w stosunku do 2022 r. wynikał z faktu, że w 2022 r. KWP otrzymała od KGP na podstawie art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2022¹⁸⁶ środki (które KGP otrzymała z MSWiA) na realizację bieżących wydatków w wysokości 102 833,6 tys. zł. Ustawa z dnia 1 grudnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2023¹⁸⁷ nie przewidywała takiej formy wsparcia Funduszu. W 2023 r. wydatkowano pozostałości środków z 2022 r. w wysokości 456,0 tys. zł. Niższe wykonanie planu finansowego w stosunku do planu po zmianach spowodowane było mniejszymi wpływami przede wszystkim z tytułu odsetek od środków na rachunku bankowym oraz niewykorzystaniem wszystkich środków (które podlegały zwrotom) deklarowanych w porozumieniach¹⁸⁸.

(akta kontroli: tom I, str.14-22, 489-490 tom IV, str. 505-506, 677-682)

2.1 Wykonanie planu przychodów

W ustawie budżetowej na 2023 r. przychody i koszty Funduszu zaplanowano w wysokości 10 370 tys. zł. W planie finansowym Funduszu KWP nie zaplanowała pozostałości środków Funduszu z 2022 r., tj. środków pieniężnych, należności i zobowiązań na początek roku. W 2023 r. Komenda wprowadziła 15 zmian w planie FWP¹⁸⁹. Zmiany planu finansowego Funduszu polegały na:

- zwiększeniach przychodów i odpowiednio zwiększeniach kosztów realizacji zadań Funduszu o kwotę 1 510,0 tys. zł z tytułu środków pochodzących

¹⁸⁶ Dz.U. poz. 2445.

¹⁸⁷ Dz. U. poz. 2666.

¹⁸⁸ Porozumienia z jst, fundacjami itp.

¹⁸⁹ Decyzja z 23 lutego 2023 r., 28 marca 2023 r., 29 marca 2023 r., 5 kwietnia 2023 r., 20 czerwca 2023 r., 31 lipca 2023 r., 7 sierpnia 2023 r., 31 sierpnia 2023 r., 29 września 2023 r., 31 października 2023 r., 14 listopada 2023 r. i 23 listopada 2023 r., 30 listopada 2023 r., 12 grudnia 2023 r. i 29 grudnia 2023 r.

z zawartych nowych porozumień oraz aneksów do obowiązujących porozumień ws. przyznania nowych środków,

- zwiększeniach przychodów i odpowiednio kosztów o kwotę 28,9 tys. zł z tytułu odsetek od wolnych środków na rachunkach bankowych, co przedstawiono dalej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*,
- przesunięciach w kwocie 2 061,5 tys. zł pomiędzy rodzajami przychodów i odpowiednio rodzajami kosztów w związku z aneksami do porozumień zmieniającymi przeznaczenie przyznanych środków¹⁹⁰. Powyższe przesunięcia nie wpłynęły na wysokość przychodów i kosztów Funduszu,
- zwiększeniach stanu początkowego Funduszu, tj. środków pieniężnych i zobowiązań oraz odpowiednio kosztów o kwotę 450,0 tys. z tytułu pozostałości środków z 2022 r.

Jak wyjaśnił Główny Księgowy, korekty stanu początkowego i kosztów Funduszu spowodowane były koniecznością aktualizacji planu o stan całości zobowiązań oraz środków pieniężnych pozostałych na Funduszu na dzień 31 grudnia 2022 r. otrzymanych od dysponenta wyższego stopnia (środki MSWiA). W 2023 r. nie wystąpiły przypadki zmian planu finansowego Funduszu w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19.

(akta kontroli tom I, str.257-308, tom IV, str. 503-504, tom V, str. 334, 338)

Analiza dokumentacji pięciu zmian planu Funduszu¹⁹¹ na łączną kwotę 1 538,9 tys. zł wykazała, że zmian dokonywano z zachowaniem zasad określonych w art. 29 ust. 9 -11 upf i były one uzasadnione realizacją celów działania Funduszu. Zmiana planu finansowego z dnia 28 marca 2023 r., polegająca na zwiększeniu kosztów FWP o kwotę 450,0 tys. zł z tytułu pozostałości środków otrzymanych w ramach funduszu centralnego (MSWiA) i niewykorzystanych w 2022 r., dokonana została w oparciu o konsultacje z KGP.

(akta kontroli tom I, str.309-315)

Zrealizowane w 2023 r. przychody Funduszu wyniosły 10 683,9 tys. zł i stanowiły 89,7% planu finansowego (11 908,8 tys. zł) i 9,5% wykonania w 2022 r. (112 963,6 tys. zł). Głównymi źródłami przychodów Funduszu w 2023 r. były wpłaty od jednostek na państwowy fundusz celowy z tytułu zawartych porozumień w wysokości 10 531,7 tys. zł¹⁹², tj. 95,7% planu finansowego (11 008,9 tys. zł), 126,1% wykonania 2022 r. (8 351,8 tys. zł) oraz odsetki od środków na rachunku bankowym Funduszu w wysokości 152,2 tys. zł, tj. 16,9% planu (900,0 tys. zł), 8,5% wykonania 2022 r. (1 778,1 tys. zł). Udział poszczególnych źródeł przychodów w latach 2020-2023 przedstawiał się następująco:

- środki pochodzące z MSWiA otrzymane od KGP: 0% (2023 r.); 91% (2022 r.); 0% (2021 r.); 90,8% (2020 r.),
- wpłaty od jednostek na państwowy fundusz celowy: 98,6% (2023 r.); 7,4% (2022 r.); 100% (2021 r.); 9,2% (2020 r.),
- odsetki: 1,4% (2023 r.); 1,6% (2022 r.); 0% (2021 r.); 0% (2020 r.).

¹⁹⁰ Przesunięcia pomiędzy przychodami bieżącymi i majątkowymi oraz przesunięcia pomiędzy kosztami bieżącymi i majątkowymi.

¹⁹¹ Dobór celowy: zmiany w drugiej połowie 2023 r. zwiększające plan przychodów i kosztów (z 29 września 2023 r., 31 października 2023 r., 30 listopada 2023 r., 12 grudnia 2023 r. i 29 grudnia 2023 r.).

¹⁹² 10 391,2 tys. zł - wpłaty od jednostek samorządu terytorialnego, 140,5 tys. zł - wpłaty od innych jednostek (państwowych jednostek organizacyjnych, banków, fundacji).

Główną przyczyną niższych przychodów z tytułu odsetek w stosunku do planu finansowego był niższy w porównaniu do 2022 r. stan wolnych środków na rachunku bankowym Funduszu, które mogły być przekazywane na lokaty overnight. Na etapie opracowania projektu planu na 2023 r. Komenda założyła w planie niższą o 49,4% kwotę odsetek w stosunku do wykonania za 2022 r. W zakresie wpłat od jednostek na państwowy fundusz celowy niższe przychody w 2023 r. od planowanych wynikały z przesunięcia wpłaty środków z porozumienia na 2024 r. oraz rozliczeń z jednostkami samorządu terytorialnego¹⁹³ z tytułu pozostałych wydatków i rekompensaty pieniężnej dla policjantów za czas służby przekraczający normę. Z uwagi na odbycie mniejszej ilości służb niż zakładano Komenda otrzymywała w ramach porozumień niższe kwoty z tego tytułu niż określone w ramach porozumień.

(akta kontroli: tom I, str. 14-22, tom IV, str. 505-506, 510- 512, 677,682)

W latach 2020-2023 wzrastały przychody z tytułu wpłat od jednostek, co jak wyjaśnił Zastępca Komendanta Wojewódzkiego Policji wynikało z faktu, że coraz więcej zawieranych jest porozumień z jednostkami samorządu terytorialnego i z innymi podmiotami, które mogą uczestniczyć w finansowaniu Policji. W 2020 i 2022 r. wystąpił znacząco duży wzrost przychodów z uwagi na środki otrzymane z MSWiA na realizację bieżących wydatków. W 2022 r. najbardziej widoczne to było w paragrafie odsetek, które zgodnie z regulacjami dotyczącymi gospodarki finansowej Funduszu wsparcia Policji Komenda wykorzystywała na bieżącą działalność Policji. W 2023 r. największy wzrost w stosunku do 2022 r. wystąpił we wpłatach majątkowych. Komenda otrzymała w ramach FWP środki finansowe przede wszystkim na zakup samochodów hybrydowych, oznakowanych i nieoznakowanych oraz innych środków trwałych z przeznaczeniem dla jednostek terenowych garnizonu śląskiego oraz KWP. Ponadto wzrosły wpłaty bieżące, z których finansowano zakup sprzętów i materiałów techniki policyjnej, nagrody oraz wynagrodzenie za służby dodatkowe. W 2023 r. nie wystąpiły należności FWP.

(akta kontroli: tom I, 14-22, tom IV, str. 505-506, 677-682)

Spośród środków otrzymanych przez FWP w ramach zawartych w 2023 r. porozumień 92,9 tys. zł dotyczyło zadań realizowanych w 2024 r. (pięć porozumień). Dla czterech¹⁹⁴ z ww. porozumień (42,9 tys. zł) wyznaczono termin realizacji styczeń 2024 r. W porozumieniu z jedną z Fundacji z siedzibą w Jastrzębiu-Zdroju¹⁹⁵ na realizację przedsięwzięcia *Bezpieczeństwo najważniejsze* (50,0) tys. zł przewidywano termin realizacji 30 czerwca 2024 r.

(akta kontroli: tom II, str. 298-307)

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Zwiększenie w dwóch¹⁹⁶ z 15 badanych decyzji zmieniających plan finansowy FWP, kwot przychodów Funduszu o 28,9 tys. zł, z tytułu odsetek od wolnych środków na rachunkach bankowych, podczas gdy wykonanie planu Funduszu w pozycji odsetek wyniosło 152,2 tys. zł, co stanowiło jedynie 16,9% planu finansowego w 2023 r. oraz wykazanie tej zmiany w niewłaściwej pozycji planu, co było działaniem nierzetelnym.

¹⁹³ Dalej jst.

¹⁹⁴ 42/POR/2023 z 13 stycznia 2023 r.; 56/POR/2023 z 1 stycznia 2023 r.; 1067/POR/2023 z 1 listopada 2023 r.; 1298/POR/2023 z 11 grudnia 2023 r. przedmiotem umów była zapłata za służby dodatkowe, środki dotyczyły wynagrodzeń za służby dodatkowe wykonane w grudniu 2023 r. a wypłacone w styczniu 2024 r. Niewykorzystane środki z tego tytułu zostały zwrócone w styczniu 2024 r.

¹⁹⁵ 1269/POR/2024 z 19 grudnia 2023 r.

¹⁹⁶ Wydanych przez Zastępcę Komendanta z upoważnienia Komendanta.

Stwierdzone
nieprawidłowości

Decyzjami z dnia 12 grudnia 2023 r. i 29 grudnia 2023 r. zwiększono plan finansowy Funduszu w pozycji wpłaty bieżące od jednostek samorządu terytorialnego (część B, poz. II 8.1 oraz część C, poz. Poz. I 11.1 formularza planistycznego) o środki pochodzące z odsetek bankowych na rachunku Funduszu, podczas gdy zgodnie z układem planu Funduszu określonym w ustawie budżetowej odsetki stanowią osobną kategorię przychodów i ujmowane są w części B, poz. II 9.2 oraz części C poz. I 12.2 formularza.

(akta kontroli: tom I str. 300-308)

Zastępca Głównego Księgowego wyjaśniła, że z uwagi na niewykorzystanie planu przychodów w § 0920 (odsetki) nie było potrzeby sporządzenia ww. zmiany w planie finansowym.

(akta kontroli: tom V str. 334, 338)

2.2 Wykonanie planu kosztów

Opis stanu faktycznego

W 2023 r. koszty Funduszu wyniosły 11 586,2 tys. zł i stanowiły 93,7% planu (12 358,9 tys. zł) i 10,3% wykonania w 2022 r. (112 015,1 tys. zł). Przyczyną niższych od planowanych kosztów były mniejsze wydatki z tytułu służb dodatkowych policjantów oraz niższe nakłady na zakupione materiały i sprzęt, wynikające z korzystniejszych ofert złożonych przez wykonawców od zakładanych w planach. Niższe wykonanie kosztów funduszu w 2023 r. w stosunku do wykonania w 2022 r. spowodowane było brakiem środków przekazanych z KGP pochodzących z MSWiA, którymi w 2022 r.¹⁹⁷ dysponował Fundusz. W 2023 r. z Funduszu wydatkowano niewykorzystane w 2022 r. środki pochodzące z MSWiA w wysokości 456,0 tys. zł¹⁹⁸. Środki zostały wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem na bieżącą działalność, tj. media i zakup pakietów kryminalistycznych.

Koszty własne w 2023 r. wyniosły 4 513,0 tys. zł, co stanowiło 88,5% planu (5 097,9 tys. zł) i 4,5% wykonania 2022 r. (99 581,1 tys. zł), a koszty inwestycyjne 7 073,2 tys. zł, co stanowiło 97,4% planu (7 261,0 tys. zł) i 56,9% wykonania 2022 r. (12 434,0 tys. zł). Zarówno koszty własne jak i inwestycyjne wykazywały tendencję spadkową w stosunku do ubiegłego roku, co wynikało z faktu, że podstawowym źródłem środków Funduszu były wpłaty od innych jednostek. Fundusz nie dysponował w 2023 r. środkami z budżetu (MSWiA). Wydatki FWP w 2022 r. stanowiły 7,5% wydatków Policji¹⁹⁹, natomiast w 2023 r. 0,7%. W latach 2020-2023 udział poszczególnych kategorii kosztów w kosztach ogółem przedstawiał się następująco:

- koszty własne – 39,0% (2023 r.), 88,9% (2022 r.), 38,8% (2021 r.), 89% (2020 r.),
- koszty inwestycyjne – 61,0% (2023 r.), 11,1% (2022 r.), 61,2% (2021 r.), 11,0% (2020 r.).

W latach, w których FWP dysponował środkami pochodzącymi z MSWiA (2020 r. i 2022 r.) koszty własne przewyższały wydatki inwestycyjne. Wysokość poszczególnych rodzajów kosztów własnych przedstawiała się w 2023 r. następująco:

- wynagrodzenia 1 913,7 tys. zł, tj. 59,2% wykonania 2022 r. (3 229,4 tys. zł),

¹⁹⁷ W 2022 r. Fundusz dysponował środkami pochodzącymi z MSWiA w wysokości 102 833,6 tys. zł, z czego wydatkowano 102 377,6 tys. zł.

¹⁹⁸ Pakiety kryminalistyczne – 209,4 tys. zł; media - 244,9 tys. zł; dofinansowanie urządzenia wielofunkcyjnego – 1,7 tys. zł.

¹⁹⁹ Tj. wykonania planu finansowego państwowej jednostki budżetowej w FWP łącznie.

- zakup usług 652,1 tys. zł, tj. 3,8% (17 160,6 tys. zł),
- pozostałe koszty 1 913,5 tys. zł, tj. 2,4% (79 170,9 tys. zł),
- inne zmniejszenia 33,7 tys. zł, tj. 165,9% (20,3 tys. zł).

Wzrost w pozycji inne zmniejszenia dotyczył zwrotu niewykorzystanych w ramach porozumień środków otrzymanych w ubiegłych latach, które odprowadzane były w 2023 r. do jednostek samorządu terytorialnego.

(akta kontroli: tom I, str. 14-22, tom IV, str. 505-506, 677-683)

W 2023 r. FWP nie otrzymał dotacji ani wpłat z budżetu państwa na realizację zadań. Z Funduszu wydatkowano pozostałość środków z wpłat w 2022 r. (tzw. przelewy redystrybucyjne) środków pochodzących z MSWiA w łącznej wysokości 456,0 tys. zł.

(akta kontroli: tom I, str. 14-22, 489-490, 677-682)

W ramach wydatków inwestycyjnych w 2023 r. sfinansowano:

- dokumentację projektową i roboty budowlane dla zadania Komisariat Policji w Kobiernicach – 225,0 tys. zł,
- modernizację wejścia do budynku KPP w Mikołowie – 8,5 tys. zł,
- zakup sześciu samochodów służbowych – 726,1 tys. zł,
- dofinansowanie zakupu 82 samochodów służbowych – 5 982,7 tys. zł,
- zakup trzech sztuk sprzętu komputerowego – 43,9 tys. zł,
- saksofon i puzon dla orkiestry KWP – 36,0 tys. zł,
- niszczarkę nośników – 23,3 tys. zł,
- alcotest – 23,0 tys. zł,
- lampę dookólną (dofinansowanie) – 2,4 tys. zł,
- pług uniwersalny do quada – 2,3 tys. zł.

Z dziesięciu zaplanowanych zadań jedno zostało zrealizowane częściowo. Zakup samochodu służbowego został przełożony na styczeń 2024 r., tj. po otrzymaniu środków od jednostki samorządu terytorialnego na podstawie podpisanego porozumienia z dnia 11 grudnia 2023 r.

(akta kontroli; tom II, str. 298-308, 507-512)

Szczegółowym badaniem²⁰⁰ objęto dokumentację dotyczącą kosztów pozapłacowych i inwestycyjnych FWP w łącznej kwocie 4 657,3 tys. zł, w tym: 14 zapisów na łączną kwotę 590,2 tys. zł (23,8% spośród podlegających badaniu kosztów funkcjonowania, realizacji zadań i pozostałych kosztów – 2 479 tys. zł) oraz 30 zapisów na kwotę 4 067,1 tys. zł (57,5% spośród podlegających badaniu kosztów inwestycyjnych - 7 073,2 tys. zł). Badanie wykazało m.in., że poniesione koszty służyły realizacji celów określonych w art. 13 ust. 4 f ustawy o Policji, ujęto je w planie finansowym, rzetelnie skalkulowano i poniesiono zgodnie z zawartymi umowami. Objęte analizą koszty były gospodarne oraz celowe. Nie stwierdzono kosztów poniesionych po terminie

²⁰⁰ Próba 42 zapisów księgowych (kosztów FWP) na łączną kwotę 4 637,8 tys. zł do badania została wylosowana metodą monetarną (MUS) spośród zapisów księgowych za okres od stycznia do grudnia 2023 r. o łącznej wartości 9 557 tys. zł. Uzupełniono ją dwoma zapisami na łączną kwotę 19,5 tys. zł, poniesionymi na działalność promocyjno-reklamową.

płatności. Zakupione materiały, urządzenia oraz środki trwałe zostały przekazane do użytkowania.

W zakresie środków pochodzących z MSWiA, wydatkowanych w 2023 r. szczegółowym badaniem²⁰¹ objęto dokumentację dotyczącą kosztów w łącznej wysokości 359,5 tys. zł (78,8% pozostałości środków pochodzących z MSWiA, otrzymanych w 2022 r.) poniesionych na sfinansowanie zakupu materiałów i wyposażenia w kwocie 209,4 tys. zł oraz zakup energii w kwocie 150 tys. zł.

Badanie wykazało, że wpłaty przekazane z MSWiA do funduszu celowego zostały wykorzystane przez KWP zgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli: tom V, str. 550-554, 587-592)

Zobowiązania Funduszu na koniec 2023 r. wyniosły 126,4 tys. zł²⁰², co stanowiło 57,7% zobowiązań na koniec 2022 r. (219,2 tys. zł). Zobowiązania na dzień 31 grudnia 2023 r. dotyczyły: rekompensat pieniężnych wypłaconych funkcjonariuszom za czas służby przekraczający normę, zakupu środków żywności, zakupu usług remontowych i pozostałych usług, zakupów inwestycyjnych. Na koniec 2023 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

(akta kontroli: tom IV, str. 525, tom II 519-527)

KWP nie otrzymała od Prezesa Rady Ministrów wiążącego polecenia wpłaty środków pieniężnych na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 i na Fundusz Pomocy.

(akta kontroli: tom I, str. 14-22, 489-490)

Komendant Wojewódzki Policji 10 marca 2023 r. zatwierdził plan postępowań o udzielenie zamówień publicznych na 2023 r., który 14 marca 2023 r. zamieszczono na stronie internetowej KWP²⁰³ oraz w Biuletynie Zamówień Publicznych. Aktualizacje planu postępowań również zamieszczano na stronie internetowej oraz w BZP.

(akta kontroli tom II str. 1-25)

KWP przekazała do Urzędu Zamówień Publicznych roczne sprawozdanie z zamówień udzielonych w 2023 r. dnia 27 lutego 2023 r., tj. z zachowaniem terminu wskazanego w art. 82 ust. 2 upzp.

(akta kontroli tom V str. 555-586)

W badanej dokumentacji trzech postępowań o udzielenie zamówień publicznych, finansowanych z FWP, przeprowadzonych na platformie zakupowej²⁰⁴: jedno w trybie przetargu nieograniczonego powyżej progu unijnego²⁰⁵ oraz dwa podprogowe²⁰⁶, nie

²⁰¹ Badanie obejmowało dwa zapisy wytypowane z wytypowanej próby 42 zapisów księgowych (kosztów FWP).

²⁰² 5,2 tys. zł – zakup środków żywności, 10,6 tys. zł – zakup usług remontowych, zakup pozostałych usług – 0,8 tys. zł, zakupy inwestycyjne – 90,0 tys. zł, rekompensat pieniężnych za czas służby przekraczający normę – 19,8 tys. zł.

²⁰³<http://bip.katowice.kwp.policja.gov.pl/KWK/zamowienia-publiczne/plan-postepowan-o-udzie/24731,Plan-postepowan-o-udzielenie-zamowien.html>

²⁰⁴ Platforma Zakupowa KWP w Katowicach: Biznes, Korzyści, Kontakty, Zysk (<https://slaska-policja.eb2b.com.pl>)

²⁰⁵ Postępowanie nr ZP-2380-499/2022/2023 na zadanie pn. „Dostawa pojazdów oznakowanych z napędem hybrydowym” o najwyższej wartości w 2023 r., wartość udzielonego zamówienia 6 368,3 tys. zł; wydatek KWP w 2023 r. w kwocie 2 222,4 tys. zł.

²⁰⁶ Zamówienia do udzielenia których, z uwagi na wartość zamówienia, nie zastosowano upzp, tj.: a) postępowanie nr WTI-205/2023, na zadanie pn.: „Zakup i dostawa monochromatycznych urządzeń wielofunkcyjnych Triumph-Adler P-2540i (4 szt.)”, wartość udzielonego zamówienia 27,6 tys. zł, wydatek KWP w 2023 r. w kwocie 27,6 tys. zł, b) postępowanie nr TP-44/ZP/2023, na zadanie pn. „Zakup wraz z dostawą alkotestu Drager 9510 IR”, wartość udzielonego zamówienia 23 tys. zł, wydatek KWP w 2023 r. w kwocie 23 tys. zł – postępowania o najwyższej wartości w 2023 r. finansowane z FWP.

stwierdzono odpowiednio: naruszeń przepisów upzp, postanowień Regulaminu²⁰⁷ udzielania zamówień publicznych, których wartość jest równa lub przekracza kwoty określone w upzp oraz postanowień Regulaminu²⁰⁸ udzielania zamówień publicznych o wartości zamówienia nieprzekraczającej kwoty, dla której nie stosuje się przepisów ww. ustawy, w zakresie przygotowania i przeprowadzenia postępowania oraz udzielenia zamówienia. W przypadku zamówienia w trybie przetargu nieograniczonego powyżej progu unijnego, ogłoszenie o wykonaniu umowy zamieszczono w BZP w terminie 30 dni od wykonania umowy, co było zgodne z art. 448 upzp.

W umowach zawartych przez KWP w wyniku ww. postępowań prawidłowo określono przedmiot zamówienia, termin realizacji zadania oraz wysokość wynagrodzenia wykonawcy. Prawidłowo stosowano zasadę zachowania uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców, bezstronności, jawności, przejrzystości i proporcjonalności.

Kwota wydatków poniesionych przez KWP z FWP, w wyniku realizacji umów zawartych na podstawie badanych postępowań, wyniosła 2 273 tys. zł. Wydatki te służyły realizacji zadań KWP.

(akta kontroli tom II str. 26-100, 193-225)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.3 Gospodarowanie wolnymi środkami

Opis stanu
faktycznego

Na dzień 31 grudnia 2023 r. KWP posiadała wolne środki Funduszu w wysokości 199,1 tys. zł, co stanowiło 16,7% wolnych środków roku poprzedniego. Cała ww. kwota została przekazana w zarządzanie overnight²⁰⁹, zgodnie z § 16 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2014 r. w sprawie wolnych środków niektórych jednostek sektora finansów publicznych przyjmowanych przez Ministra Finansów w depozyt lub zarządzanie²¹⁰, w związku z art. 78d ufp. W 2023 r. wolne środki FWP nie były lokowane w inny sposób niż poprzez przekazanie Ministrowi Finansów w zarządzanie overnight.

W 2023 r. łączna kwota środków przekazanych w zarządzanie overnight wyniosła 652 230,1 tys. zł, a średnia z 12 miesięcy wyniosła 54 352,5 tys. zł. Średniomiesięczna kwota wolnych środków przekazanych w zarządzanie overnight wyniosła od 981,9 tys. zł w marcu do 4 050,6 tys. zł w listopadzie. W 2023 r. KWP uzyskała przychody z tytułu zagospodarowania wolnych środków w wysokości 152,2 tys. zł.

(akta kontroli: tom I str.320- 406, 489-490)

Główny Księgowy wyjaśnił, że stan wolnych środków FWP wynikał z potrzeb realizacji celów Funduszu. Na stan środków w dniu 31 grudnia 2023 r. składały się:

- odsetki bankowe z oprocentowania rachunku – 104,8 tys. zł,

²⁰⁷ Regulamin wprowadzony decyzją Komendanta Wojewódzkiego Policji w Katowicach nr 100/2019 z 8 marca 2019 r.

²⁰⁸ Regulamin wprowadzony decyzją Komendanta Wojewódzkiego Policji w Katowicach nr 199/2021 z 14 maja 2021 r.

²⁰⁹ Zarządzanie overnight to zarządzanie wolnymi środkami przekazywanymi na rachunek Ministra Finansów w BGK każdego dnia roboczego na podstawie umowy pomiędzy Komendą a Bankiem Gospodarstwa Krajowego zwracanymi następnego dnia roboczego.

²¹⁰ Dz.U.2014, poz. 1864.

- środki otrzymane w ramach porozumień od jst do wykorzystania w 2024 r. – 92,9 tys. zł,
- niewykorzystane środki z zawartych zrealizowanych porozumień, zwrócone jst w styczniu 2024 r. – 1,4 tys. zł.

W Komendzie nie sporządzono odrębnego systemu zarządzania płynnością Funduszu. Zastępca Komendanta Wojewódzkiego Policji wyjaśnił, że w celu zabezpieczenia wolnych środków do bieżącego regulowania zobowiązań sporządzane były miesięczne informacje z wykonania wydatków dla środków pochodzących z MSWiA oraz okresowe analizy podpisanych porozumień. Na bieżąco porównywano wartości zaciągniętych zobowiązań z wykonaniem wydatków oraz planem Funduszu.

(akta kontroli: tom I, str. 14-22, tom II, str. 298-307, tom IV, str. 677-682)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.4 Realizacja zadań

Opis stanu
faktycznego

W Komendzie wyodrębniono cztery zadania realizowane w ramach FWP, na które wydatkowano w 2023 r.:

- współfinansowanie wydatków bieżących jednostek organizacyjnych policji 2 568,7 tys. zł, co stanowiło 2,6% wykonania 2022 r. (97 683,5 tys. zł),
- współfinansowanie wydatków inwestycyjnych jednostek organizacyjnych policji 7 073,2 tys. zł, 56,9% wykonania 2022 r. (12 434,0 tys. zł),
- rekompensaty pieniężne za ponadnormatywny czas pracy 1 403,9 tys. zł (898 wypłat), 99,4% wykonania 2022 r. (1 412,7 tys. zł – 1 127 wypłat),
- nagrody dla policjantów za osiągnięcia w służbie 506,7 tys. zł, 109,0% wykonania 2022 r. (464,7 tys. zł).

(akta kontroli: tom II, str. 519-523), tom IV, str. 505-506, 523-524)

W ramach zadania dot. współfinansowania wydatków inwestycyjnych w 2023 r. zrealizowano:

- wydatki związane z budową i modernizacją obiektów – 233,5 tys. zł (2 zadania), analogiczne w 2022 r. - 5 075,3 tys. zł (8 zadań),
- zakup samochodów służbowych – 726,1 tys. zł (6 szt.); 2 519,9 tys. zł w 2022 r. (20 szt.),
- współfinansowanie zakupu samochodów służbowych – 5 982,6 tys. zł (82 szt.); 2 372,8 tys. zł w 2022 r. (33 szt.),
- sprzęt elektroniczny i łączności – 67,3 tys. zł (4 szt.); 15,2 tys. zł w 2022 r. (1 szt.),
- sprzęt techniki specjalnej – 23,0 tys. zł (1 szt.); 2 202,9 tys. zł w 2022 r. (15 szt.),
- pozostały sprzęt – 40,7 tys. zł (4 szt.); 48,3 w 2022 r. (1 szt.).

Komenda nie sporządzała szczegółowych planów Funduszu w ujęciu rzeczowo-finansowym. Podstawowym źródłem przychodów były środki otrzymywane w ramach porozumień, w których określano cel i przeznaczenie środków zgodny z ustawą o policji. Jak wyjaśnił Zastępca Komendanta Wojewódzkiego Policji, jednostka terenowa garnizonu śląskiego zainteresowana pozyskaniem środków finansowych

na konkretny cel od jst lub innego podmiotu mogącego uczestniczyć w finansowaniu policji zobligowana była do uzyskania zgody na dokonanie zakupów od wydziału zaopatrującego. Po uzyskaniu przedmiotowej zgody zawierane było porozumienie. Następnie wydział zaopatrujący lub jednostka terenowa dokonywała zakupów zgodnie z obowiązującymi procedurami, po czym wydział finansów dokonywał w terminie określonym w porozumieniu rozliczenia przekazanych środków i ewentualnego zwrotu środków niewykorzystanych.

(akta kontroli: tom I, str. 14-22, tom IV, str. 523-524, 527-531, 677-682)

W ramach budżetu zadaniowego z FWP realizowano zadanie *Ochrona porządku Publicznego oraz zwalczanie przestępczości* Zadanie (2.1.W), którego miernikiem był średniookresowy wskaźnik zagrożenia²¹¹, na zadanie wydatkowano 11 625,3 tys. zł (92,6% planu) oraz *Zarządzanie kryzysowe oraz przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych* (2.4.W) z podzadaniem *System powiadamiania ratunkowego* - 20,1 tys. zł, tj. 95,5% planu. Miernik dla zadania 2.1.W został zrealizowany na poziomie 100,0%. Wartość mierników dla zadania i podzadania w ramach zarządzania kryzysowego mierzona była na poziomie dysponenta wyższego stopnia. W ramach zadania *Ochrona porządku Publicznego oraz zwalczanie przestępczości* wyodrębniono następujące podzadania z ich miernikami:

- System bezpieczeństwa publicznego (2.1.1), którego miernikiem był wskaźnik zabezpieczenia potrzeb²¹² - wykonanie 157,1 tys. zł, tj. 89,3% planu. Wartość miernika zrealizowano w 100,0%,
- Działania służby prewencyjnej (2.1.3), średni czas reakcji na zdarzenie w min.²¹³ – wykonanie 8 139,4 tys. zł, tj. 91,6% planu. Wartość miernika zrealizowano w 100,0%,
- Bezpieczeństwo w ruchu drogowym (2.1.4), stosunek liczby kontroli ruchu drogowego podejmowanych przez policjantów ruchu drogowego do czasu sprawowanego bezpośredniego nadzoru nad ruchem drogowym²¹⁴ - wykonanie 451,8 tys. zł, tj. 100,0% planu. Wartość miernika zrealizowano w 100,0%,
- Działania służb kryminalnej i śledczej (2.1.6), poziom skuteczności poszukiwań osób²¹⁵ - wykonanie – 2 877,0 tys. zł, tj. 94,7% planu. Wartość miernika zrealizowano w 100,0%.

(akta kontroli: tom II. 541-543 tom IV, str. 534-533, tom V, str. 1-2)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.5 Nadzór nad Funduszem

Zasady gospodarowania środkami Funduszu oraz sprawozdawczości określono w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 czerwca 2005 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Funduszu Wsparcia Policji²¹⁶, regulacjach dotyczących gospodarki finansowej FWP dla funduszu

²¹¹ Średnia w danym okresie liczba przestępstw na 100 tys. ludności. Wartość docelowa w ustawie budżetowej na 2023 r. mniej lub równe 194, wartość docelowa planu po zmianach 218,49.

²¹² Wskaźnik wyrażony w %, wartość docelowa w 2023 r. z ustawy budżetowej 36,0%, planu po zmianach 6%.

²¹³ Wartość docelowa w 2023 r. z ustawy budżetowej nie więcej niż 11 min, plan po zmianach 8 min. 45 s.

²¹⁴ Wartość docelowa w 2023 r. z ustawy budżetowej nie mniej niż 0,90, plan po zmianach 0,95.

²¹⁵ Wartość docelowa z ustawy budżetowej i planu po zmianach 1,3.

²¹⁶ Dz.U. Nr 118, poz. 1006, ze zm.

centralnego, funduszy wojewódzkich i funduszy Szkół Policji w 2022 r. otrzymanych z Biura Finansów KGP²¹⁷ oraz w decyzji Komendanta Wojewódzkiego Policji nr 518/2018 GK-Rp-0221-D-45/58/18 z 9 lutego 2028 r. Jak wyjaśnił Zastępca Komendanta Wojewódzkiego Policji, pomiarów efektów rzeczowych i oceny gospodarki finansowej dokonywało się w okresach półrocznym i rocznym za pomocą szczegółowych analiz, poprzez wyodrębnienie najważniejszych efektów rzeczowych, zgodnie z wymaganiami Biura Finansów KGP. Analiza zawierała podział na paragrafy wraz z wyszczególnieniem kwot i opisem wydatków. Powyższe pozwalało ocenić stopień realizacji planów i efektywność wykonania zadań. Na bieżąco prowadzone były rozliczenia z wydatkowanych środków, które były akceptowane przez podmioty dotujące Policję. Ponadto sporządzane były dla dysponenta wyższego stopnia miesięczne informacje z wykonania wydatków pochodzących z MSWiA i zawartych porozumień.

(akta kontroli: tom I, str. 14-22, tom IV, str. 515-522, 677-832)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego FWP na 2023 r. W Komendzie prawidłowo sporządzono plan finansowy FWP, a jego zmian dokonywano zgodnie z przepisami. Zrealizowano zadania ujęte w tym planie, osiągając wartości mierników założone dla zadań i podzadań. Badanie kosztów pozapłacowych i inwestycyjnych FWP w łącznej kwocie 4 657,3 tys. zł wykazało, m.in., że koszty służyły realizacji celów określonych w art. 13 ust. 4f ustawy o Policji, zostały one ujęte w planie finansowym, rzetelnie skalkulowane i poniesione zgodnie z zawartymi umowami, a zakupione materiały, urządzenia oraz środki trwałe zostały przekazane do użytkowania. Prawidłowo gospodarowano wolnymi środkami Funduszu. Stwierdzona nieprawidłowość dotycząca zmian w planie finansowym nie miała istotnego wpływu na ocenę.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez dysponenta trzeciego stopnia i dysponenta państwowego funduszu celowego, rocznych sprawozdań za 2023 r.:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-33),
- z wykonania określonego w ustawie budżetowej na dany rok budżetowy, planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-40),

²¹⁷ Regulacje dotyczyły środków otrzymanych z MSWiA.

- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),
- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego w układzie zadaniowym (Rb-BZ2).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również (w zakresie jednostki budżetowej i funduszu celowego) sprawozdanie za IV kwartał 2023 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z) oraz miesięczne sprawozdania Rb- 28 za wybrane miesiące.

Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki - dysponenta trzeciego stopnia były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej w ośmiu na dziewięć badanych rocznych sprawozdań, zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość ich sporządzania. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo. Ponadto sprawdzono terminowość sprawozdań za dwa²¹⁸ wybrane okresy sprawozdawcze. Wszystkie zbadane roczne sprawozdania były składane w obowiązujących terminach. Sprawozdania te sporządzono prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym. Osiem z dziewięciu badanych rocznych sprawozdań sporządzono prawidłowo pod względem merytorycznym, a sposób sporządzenia rocznego i miesięcznych sprawozdań Rb-28 opisano w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: tom II, str.181, 498-501, 518-555, tom IV, str. 379-395, 503-504, 624-675, 682)

Główny księgowy dokonał korekty sprawozdania Rb-28 w dniu 15 lutego 2024 r. z uwagi na konieczność prawidłowego ujęcia w zobowiązaniach otrzymanych od kontrahentów not odsetkowych oraz sprawozdania Rb-33, Rb-40 w dniu 29 lutego 2024 r. z uwagi na błędnie zaksięgowaną operację gospodarczą oraz Rb-BZ2 w dniu 14 marca 2024 r. z uwagi na dostosowanie planu do układu kasowego.

(akta kontroli: tom II, str. 639, 642)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawozdaniu rocznym Rb-28 wykazano zobowiązania z tytułu odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych (§ 4580) w wysokości 808,6 tys. zł jako zobowiązania niewymagalne, co stanowiło naruszenie § 8 ust. 3 pkt 7²¹⁹ załącznika nr 35 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

W sprawozdaniu rocznym Rb-28²²⁰ Komenda wykazała zobowiązania z tytułu odsetek za opóźnienie w łącznej wysokości 1 030, 2 tys. zł²²¹, z tego 221,6 tys. zł jako zobowiązania wymagalne.

Zgodnie natomiast z art. 8 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych z 8 marca 2013 r.²²², w transakcjach handlowych w których dłużnikiem jest podmiot publiczny, wierzycielowi, bez wezwania, przysługują odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych, za okres

²¹⁸ Za czerwiec i wrzesień 2023 r.

²¹⁹ Zobowiązania wymagalne powstałe w roku bieżącym - wykazuje się nieumorzone zobowiązania powstałe w okresie od 1 stycznia roku bieżącego do końca okresu sprawozdawczego, które przed upływem danego okresu sprawozdawczego nie zostały uregulowane, a których termin zapłaty minął.

²²⁰ Korekta z 15 lutego 2024 r.

²²¹ Rozdziały: 75401 – 26,7 tys. zł; 75404 – 262,0 tys. zł; 75405 – 741,5 tys. zł.

²²² Dz.U. z 2023 r., poz.1790.; zwana dalej: „ustawą o opóźnieniach w transakcjach handlowych”.

od dnia wymagalności świadczenia pieniężnego do dnia zapłaty, jeżeli są spełnione łącznie następujące warunki: wierzyciel spełnił swoje świadczenie i wierzyciel nie otrzymał zapłaty w terminie określonym w umowie. Stosownie natomiast do ust. 4 ww. artykułu jeżeli ustalony w umowie termin zapłaty jest dłuższy niż 30 dni, liczonych od dnia doręczenia dłużnikowi faktury lub rachunku, potwierdzających dostawę towaru lub wykonanie usługi, wierzycielowi, który spełnił swoje świadczenie, po upływie 30 dni przysługują odsetki, o których mowa w ust. 1. Zgodnie z ww. przepisami, odsetki stają się wymagalne od dnia wymagalności świadczenia głównego, bez względu na to jaką datę płatności wskazał wierzyciel na nocie odsetkowej. Zatem ww. odsetki za opóźnienie, tj. 1 030,2 tys. powinny być zaewidencjonowane w księgach rachunkowych oraz wykazane w sprawozdaniu jako zobowiązanie wymagalne.

(akta kontroli: tom IV, str. 5 – 29, 659- 666)

Główny Księgowy wyjaśnił, że w sprawozdaniach ujmowano odsetki wyłącznie na podstawie not otrzymanych od kontrahentów zgodnie z terminem zapłaty wskazanym przez wystawcę. Mając na względzie definicję zobowiązań wymagalnych zgodnie z opisem do sprawozdania Rb-Z, noty te nie były wymagalne na dzień sporządzania sprawozdań.

(akta kontroli: tom V, str. 349-350, 353)

Zdaniem NIK, sprawozdania Rb-28 i Rb-Z są nieporównywalne w zakresie danych, które są w nich prezentowane. W sprawozdaniach Rb-Z (kwartalne sprawozdanie o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji) zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia z dnia 30 marca 2010 r. Ministra Finansów w sprawie szczegółowego sposobu ustalania wartości zobowiązań zaliczanych do państwowego długu publicznego, długu Skarbu Państwa, w wartości zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji²²³, nie ujmuje się odsetek od zobowiązań wymagalnych, które wykazuje się w sprawozdaniu Rb-28.

(akta kontroli: tom II, str. 639, 642, tom IV, str. 3-4, 370-373)

2. W sprawozdaniach miesięcznych Rb-28 za miesiące luty, kwiecień, maj, czerwiec, wrzesień 2023 r. ujęto zobowiązania z tytułu zakupu mediów, usług oraz odsetek za opóźnienie w łącznej kwocie 75,8 tys. zł, jako zobowiązania niewymagalne, podczas gdy stanowiły one zobowiązania wymagalne, co stanowiło naruszenie § 8 ust. 3 pkt 7 załącznika nr 35 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej²²⁴.

W ww. sprawozdaniach Rb-28 nie wykazano następujących zobowiązań wymagalnych²²⁵, tj. takich, których termin zapłaty przypadał w okresie sprawozdawczym, a zostały zapłacone w następnym okresie sprawozdawczym:

- rozdział 75401 nie ujęto zobowiązań w łącznej kwocie 0,1 tys. zł § 4580,
- rozdział 75402 nie ujęto zobowiązań w łącznej kwocie 1,1 tys. zł § 4260,
- rozdział 75404 nie ujęto zobowiązań w łącznej kwocie – 18,0 tys. zł w tym: 4260 – 12,9 tys. zł, § 4300 – 0,1 tys. zł i § 4580 – 5,0 tys. zł,

²²³ Dz.U. 2010, nr 57, poz.266.

²²⁴ Dz.U. z 2024 r. poz. 454, dalej rozporządzenie w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

²²⁵ Faktury: FVD/D1/0023761/23; 16934/01/2023; 061/ON/12/2022; 062/ON/12.2022; 063/ON/12/2022; 064/ON/12/2022; 065/ON/12/2022; 066/ON/12/2022; 067/ON/12/2022; 068/ON/12/2022; 069/ON/12/2022; FVD/D0/0045762/23; FVD/D0/0067419/23; FVD/D0/0023764/23; FVD/D1/0028401/23; 38/12/2022/SP; 39/12/2022/SP; 40/12/2022/SP; 41/12/2022/SP; 42/22/2022/SP; 43/12/2022/SP; 44/12/2022/SP; 45/12/2022/SP; 46/12/2022/SP; 47/12/2022/SP; 48/12/2022/SP; 50/12/2022/SP; 51/12/2022/SP; 52/12/2022/SP; 53/12/2022/SP; 54/12/2022/SP; 55/12/2022/SP; 56/12/2022/SP; 57/12/2022/SP; 58/12/2022/SP; 59/12/2022/SP; 60/12/2022/SP; 7/04/2023/MZN/DCW; 060/ON/04/2023.

- rozdział 75405 nie ujęto zobowiązań w łącznej kwocie 56,6 tys. zł w tym: § 4260 – 0,3 tys. zł, § 4300 – 40,5 tys. zł, § 4400 – 2,3 tys. zł i § 4580 – 13,5 tys. zł.
(akta kontroli: tom IV, str. 373, 396- 502)

Jak wyjaśniła Zastępca Głównego Księgowego: „Zuwagi na częste zastoje w płatnościach oraz wpływ środków od dysponenta wyższego stopnia na pokrycie zobowiązań Komendy dopiero w ostatnich dniach roboczych praktycznie każdego miesiąca 2023 r. skrócił się dostępny czasookres na taką analizę, co skutkowało powstaniem błędów”.

(akta kontroli tom V str. 334-335, 339-340)

NIK zauważa, że powyższe mogło świadczyć o niewłaściwym funkcjonowaniu kontroli zarządczej, w szczególności w zakresie bieżącego monitorowania poziomu zaangażowania wydatków jednostki.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę roczne sprawozdania budżetowe za 2023 r. (dysponenta III stopnia i FWP) oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych RB-Z za IV kwartał 2023 r.

Sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym oraz terminowo przekazane do odbiorców. Sprawozdania (poza Rb-28) sporządzono prawidłowo pod względem merytorycznym. Wykazane w nich kwoty były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stwierdzone nieprawidłowości w sprawozdaniach miesięcznych i rocznym Rb-28 dotyczyły wykazania zobowiązań wymagalnych jako zobowiązań niewymagalnych i nie miały istotnego wpływu na ocenę sprawozdawczości, jednakże mogły świadczyć o niewłaściwym działaniu kontroli zarządczej w tym zakresie.

OBSZAR

V. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o zapewnienie:

Wnioski

1. Przeprowadzania, na etapie opracowywania projektów planów finansowych, analiz potrzeb finansowych Komendy i ich zgłaszania dysponentowi wyższego stopnia.
2. Zgłaszania środków do blokad niezwłocznie po stwierdzeniu ich nadwyżki.
3. Kwalifikowania dowodów księgowych do właściwych okresów sprawozdawczych.
4. Terminowego regulowania zobowiązań, w szczególności w przypadkach dysponowania wolnymi środkami finansowymi.
5. Bieżącej ewidencji poziomu zaangażowania wydatków w celu zapobieżenia zawierania umów z kontrahentami (zaciągania zobowiązań) z przekroczeniem planu finansowego.
6. Rzetelnego ujmowania wszystkich zobowiązań wymagalnych w ewidencji księgowej i sprawozdaniach budżetowych, w tym odsetek od tych zobowiązań.
7. Prawidłowego ujmowania w planie finansowym FWP poszczególnych kategorii przychodów.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie²²⁶ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli w terminie 14 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykorzystania wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 22 kwietnia 2024 r.

Kontrolerzy

Izabela Pilarek

Gł. specjalista kontroli państwowej

.....

Renata Gigoń

Gł. specjalista kontroli państwowej

.....

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Katowicach

²²⁶ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.